

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hátra ..... 3 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hátra ..... 3 k. 40 f.

IRÁDÁSOK:

8-hasúdos postai sor egyszer 20 fill.
másan következéskor 16 fillér

Kültsége száma 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 282.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, november 25.

Mal számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Statáriumot!
- Kuruckodás.
- A fegyverkező Balkán.
- Elfogták a dánosi haramiák rokonait.
- „Állj, vagy lelévünk!”
- A budapesti vonatösszellőkészítés.
- Erzsike haldoklik.
- Wekerle a pénzügyminiszterokról.
- Fojtogató banda Arad környékén.
- A megszőktetett grófkisasszony.
- Államsegély az aradi Filharmonia-Egyesületnek.
- Amiről beszélnek.
- Becsapott herceg.
- Megszőktetett aradi huszárkáplár.
- Eltűnt postakisasszony.
- Terkaságok.
- Térca: Bercl, az újságíró. Irta: Szabó Ferenc.

Statáriumot!

Arad, november 24.

A gyilkolás eszelősei, az emberi életben vájkáló örültek szedik áldozataikat. Néhány embert valami érthetetlen, iszonyatos szenvedély kerget az éjszakákban, hogy a kioltott emberélet vonaglásában keressenek gyönyörűséget. A mikor a hasfölmetsző Jack históriája mesének, füzetes regények koholmányának tűnik előttünk, akkor nap-nap után, hol itt, hol ott marad kék nyoma az új, fojtogató Jack-ok művének.

Vingán megölték egy családot; megfojtották az anyát, apát és a fiút. Battonyán, a vasuti sinek közelében levő tanyán megfojtották a gazdát és a tanyai cselédet. Legujabban pedig Kisszentmiklóson négy embernek oltották ki az életét

a titokzatos fojtogatók: egy fuvarosnak, a feleségének és a család két felnőtt gyermekének. Mindenütt egyforma, szinte gyakorlatra valló a mód, ahogy az emberölést elkövetik. Mindenütt olyan nyomok, amelyek a rablás szándékát, a fosztogatás szándékát kizárják. A boszúnak, vagy más érthető emberi indulatnak seholsincs lehetősége. Mindenütt ugyanaz a kéz és az a borzalmas valóság, amelyről csak a Krafft Ebing tanár könyveiben van bővebb magyarázat. Itt nem szegénylegényekről van szó, akik pár forintért, egy kehes lóért, piszkos ágyruháért gyilkolni is tudnak, hanem bunkózni való vesztekekről, vadállatokról, akik az emberi lelkekre szomjasak, s ebből sohase tudnak eleget inni.

A hinduk között — jegyezte föl egy tudós — van egy szekta, amelynek vallása, parancsa: az emberölés. Ha a három bűnesetet többen követték el, akkor azok is valami sötét, megérthetetlen szövetségnek tagjai, amely abban találja lelki megnyugvását, hogy az embereket tömegesen küldi a másvilágra. A bűnök eddig napvilágra hozott adatai között van egy: hogy a fojtogatás nyomai női kézre vallanak; a gyilkosok tehát családostul esnek az alvó emberek életének. Szállnak az éjben, mint a lidércek; mire a járásuk hideg nyomait, a szederjes holtesteket észreveszik, már ők új áldozatra lesnek.

Ezenek a dolognak megdöbbentő voltát még valami fokozza: az a tehetetlenség, amellyel vele szemben állanak az emberi

élet védelmére való hatóságok, intézmények, személyek. Sem a battonyai, sem a vingai, sem a kisszentmiklósi esetben nem tudott eredményre jutni a nagy apparátussal megindult nyomozás. Pedig azokból a szegényes adatokból, a melyeket a detektívek, csendőrök kihálóztak, szinte bizonyossá vált, hogy a gyilkosok nem idegenek, hanem közöttünk élők, innen valók, akik háborítlanul élvezik a szabadságot, a míg az új, meg új esetek az embereket rémületbe ejtik.

Nem akarjuk váddal, a gyöngeség és ügyetlenség vádjával illetni a csendőröket s a rendőrséget. De az emberéletre indult vadászatnak ilyen szörnyű eseteivel szemben a rendes intézkedések nem elegendők. Három olyan, azonos kezek nyomait hirdető bűn, amelynek immár kilenc halottja van, a statáriumot teszi indokolttá. Hiszen a régi Bakonyban se volt olyan veszendő az emberé et, mint most Arad környékén! Kivételes, sürgős intézkedések kellene az emberek védelmére és kivételes, a rendnél erősebb és nagyobb nyomozó erő a titokzatos gyilkosok kiderítésére. Ha a pesti bankrablás eseténél a detektívek, csendőrök egész zászlóalját mozgósították, akkor sokkal indokoltabb most, a mikor a bankok kincseinél is drágább emberélet van játékban.

Már nem is a helyi hatóságoknak: a belügyminiszteriumnak kell késés nélkül, erős szándékkal tenni a dologban. A hóval borított határban, a szétszórt tanyákon és a falvakban emberek élnek, akik élni akarnak s akiknek az élete ép olyan

Berci, az újságíró.

Irta: Szabó Ferenc.

Bercl, ez a bohémlelkű, ha költői tehetséggel áldotta volna meg az ég: második Poe Edgár lehetett volna. Még így is nagy hajlandóságot érte f, hogy viharosabb vacsorák után árokban töltse az éjszakát. Ugyanilyen értéki komolysággal megáldva, második Edison lehetett volna, aki mostani természetével ellentétben okvetlen föltalálta volna a hőcsök kövét.

Miután pedig Bercl barátunk elkészett mindenünnen, ahol akár a költői lángesz, akár a föltalálói komolyságot oszlogatták, ezokon nem is repült fel a zenéig, hanem beírta a Topolya-orrall, melynek húszadik száma alatt Pörös Alfréd dr. köz- és váltó-ügyvéd irodája volt. Ebben fogyasztotta a cigarettafüstös levegőt és principálisának segített agyonütni az időt meg a parasztokat. Ami egyaránt jövedelmező foglalkozás.

Ha szerelmes asszonyzivek mulattatására költeményeket nem írt is Bercl, azért mégis ő volt Laborc mezővárosnak a lelke, nőknak, férfiaknak egyaránt. Most ő volt az a kedves „harmadik”, aki ott van mindenütt, ő a rendezője a társas összejöveteleknek s ha valahol hiányzik: tűvé teszik érette a várost; hanem azért komolyan nem vessik számba; annyira jó bohém, hogy nagy gyereknel többnek nem tartja senki. Vidáman, melegen szorongatják ugyan a kezét, de a baráti pajtáskodást a szemek tüzes villogása sohasem cseréli fel.

S ha az volna a ti kos árok, hogy asszonyok-ök nélkül el kell pusztulnia: magától nem jutna eszébe egyetlen asszonynak is, hogy forró csékjával megváltja a haláltól.

Zseniálása azonban nem ebben tetőzött. Mesésen tudott fölenteni, ami merőben különbözik a vaskos hazugságtól. Ez erkölcsi hátterrel bír és bizonyos romlottságot feltételez. Az ő fölentése azonban a bohémesség kiegészítő része volt: fűszer, amely zamatosná tette az életet. Csak csiklandozott, de veszetelmes taglóval nem tört sem az élet, sem a becsület: ellen. Céja egy volt: a mások mulatása.

Az élet, ez a vén kupac, haladt előre. I szájában jót, rosszat vitt magával. Az emberek egy-egy pillanatra megálltak, hogy válogassanak az árujából s boldog vol, aki egy öklömmel jót ki tudott halászni. Bercl volt az egyetlen, aki egy pillanatra sem állt meg a vén kupac előtt, meg ha tehetős porékát mutatott is. E helyeit különböző boldogságokon tölte a fejét, tessék fel: asszonyosan elferdített írással szedelmes levelet írt a kiképzés városadának s hogy arról titkosabban megjen a dolog, reszbardával várt rá a találka helyén. Vagy földöntött asszonyruhába s napokon át kísérte a nőgyűlölő tanácsos háza előtt, aki utójára a p-phoz fordult, hogy egyházi hatalmával üzze el azt a kísértő gonoszt. Minden per sze tömördek mulatságos epizóddal járt, amiről régen tudomást szerzett az egész város, csak a megkönyékeszt ember járta nagykomolyan a bolondját.

Vagy tiz esztendő óta olyan ugratás, föltűnés, farsangi tréfa nem fordult elő, amelynek szülője vagy legalább is nevelő apja ne ő lett volna. Tréfiát nem kerülete el senki. Olyan volt ez, akár forró vidéken a malária: át kellett esni rajta, hogy immunissá váljék az ember. Még az ismerősök is is föltette lépés nyomán; ha pedig új ember érkezett, annak minden bizonynyal végig kellett járnia a boném becsapások összes kálváriáját. Egy-ké hatig az újonnan jöttek rovására mutatott Laborc és a kapcsoló rész.

Egyszer azonban fordult a kocka: Berclnél egy meg nagyobb ördög került Laborcra, aki olyan volt, mint a frissen vásárolt óra: rugalmas, erős, minden percben újabb percet mutató; míg Bercl már jócskán megkopott s a tréfa is ócskulni kezdtek.

Ez a szociális ember, mint leendő államférfi, szárnypróbálgatásul busgón szerkesztette a Laborc és Vidéki. Az ismerkedés persze hamarosan megdőrt. Kisvárosban az emberek közlebb vannak egymáshoz, könnyebben összemegérthetnek. Természetes, hogy Bercl és a szerkesztő a legmeghibtebb barátságban forriak egygyé a lelki rokonság követkeésében.

Ez a nagy rokonszenv azonban egyiküket sen akadályozta abban, hogy ki ne próbálják egymáson a — tehetőségüket. Eme mulatságos tornában hol az egyik, hol a másik került a föl, anélkül azonban, hogy haragot fogott volna a lelkük. Hiszen hát nem is lett volna

drága, mint a rendőröktől őrzött városi utcák népe. A tanyák és a falvak népét meg kell óvni a lidércektől, akik állati vágyból, éjjel törnek az alvókra s préselik ki a torkukból a lelket.

Kuruckodás.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, november 24.

A tegnapi eseményről folyik a szó a folyosókon.

— Nem is kell a sürgősség! — beszéltek a függetlenségi képviselők. — Ugyis simán megy a dolog.

— Ne avatkozzatok a miniszterek dolgába! — felelte erre Ugron Gábor. — Mióta akarnak a közlegények generálisok lenni? A mai ülésen különben ismét beadták a sürgősségi indítványt, amelyet Lengyel Zoltán is aláírt, őriási feltűnést keltve.

Részletes tudósításunk a következő:

A mai ülésen Justh Gyula elnökölt. Harmadik olvasásban elfogadják a borhamlétszóról és a hamis bor forgalomba hozataláról szóló törvényjavaslatot. A ház a jegyzőkönyvnek erre vonatkozó részét nyomban hitelesítette.

(A költségvetés.)

Kusza István elfogadja a költségvetést, melyet Wekerle bűvessel varázslattal állított össze. (Derűtség) Hosszasan polemizál Meszöly Vilmos utolsó beszédével, majd kijelenti, hogy ami baj az Ipar terén van, annak a régi kormány az oka.

Harambasi Ágost horvátul beszél a javaslat ellen.

(Kuruckodás.)

Nagy György: Kijelenti, hogy Magyarországon a koalíciós képviselőkön kívül nincs koalíciós érzelmű ember. (Zaj) A koalíció harmadfél évi ádástalan uralma alatt 360 millióval emelte a kiadásokat. Hol van ennek ellenértéke a bevételekben. A kormány állandóan az élet védtelenjeit, a kisembereket sújtja. A szesz törvényével 60.000 kisüstöt tett tönkre, a közös költségek fölemelésével sújtotta az egész nemzetet. Papíron kikapcsolták a katonai kérdést, de fölemelik a tisztifizetéseket. Vajjon a koalíciós képviselő jelölték ezt hangoztatták

kortos beszédekben? Ha súlyt fektettek volna a politikai becsületre, akkor a császár követelését megtagadták volna. A delegáció összes tagja törvénytelenégeket követtek el, vád alá kellene helyezni őket. Lábbal tiporták a törvényt! Mondják ki egyszerűen, hogy itt nincs törvény, nincs jog, csak koalíció van. (Zaj) Wekerle törvényesnek lamerte el Ferenc Józsefnek 1848-tól 1867-ig való uralkodását. Többet értett ezzel a miniszterelnök a nemzeti ügynek, mint amennyit a császár a jubileumi kereszt adományozásával. A miniszterelnök el lenjegyezte a császár törvénytelen kézirátát. (Zaj)

Elnök: Figyelemzettél, hogy a fejedelem szemlélté: ne vonja be a vitába. A fejedelem minden tényért a felelős magyar kormány áll helyet.

Nagy György: Én éppen azt tettem szóvá, hogy a felelős magyar kormány törvénytelenül járt el.

Elnök: A képviselő ur védekezése nem felel meg a tényeknek. Kifejezetten a király eljárását bírálta.

Molnár Jenő: Nem a királyt, hanem a császárt. Azt szabad.

Elnök: Rendreutasítja. Ismétli, hogy a fejedelem személyének a vitába bevonását nem engedheti meg. Ha a miniszterelnök ur eljárását bírálta volna, nem akadályoztam volna ebben. Nem is fogom megakadályozni. (Derűtség)

Molnár Jenő: Vágd hát tovább, bátran. (Derűtség)

Nagy György folyta a beszédét. A költségvetést nem fogadja el.

(Incidens.)

Ekkor sűrű tömegekben özönlnek a terembe a képviselők. Suciú János felkiált:

— Magyarok bejövetele!

— A függetlenségi párt visszatért!

— Mikor lesz az oláhok kimenetele?

— Erre várhattok! — felelték a románok.

(A sürgősség.)

Elnök: Bejelenti, hogy Holtz Pál és társai 161 aláírással sürgősségi indítványt tettek. E rendelt aontk megállapítását, hogy az indítványozók je en vannak-e?

Nagy derűségeket kelt, hogy a sürgősségi indítványt Lengyel Zoltán is aláírta.

Elnök megállapítja, hogy az aláírók közül több mint 150-en jelen vannak. Az indítvány feletti névszámú szavazás a holnapi ülés elején lesz.

Magdics Páro beszéd ezután horvátul a költségvetéshez, miáltal a magyar képviselők mind eltávoztak a teremből. Magdics beszédével az ülés véget ért.

komolyan venni a tréfát, ha fájt is. Eszmét nem igen tört az út.

Aról a pompás tréfáról, amely végérvényesen a szerkesztőnek jutatta a pálmát, sokáig beszéltek Laborcon. A megyében alig változás volt. A régi nyugalomra vonult, az új pedig egy csapással úgy akarta megszerezni a népszerűséget, hogy more patrio — lejtatta a félvilágot, egy csapat embernek betörtette a fejét meg az ablakát, végezettül a cigányt összebruderezett a notabilitással. Ezt nevezik a megye hivatalos nyelvén instalálónak.

Berci szeretett volna lerándulni a székvárosba, egy kis potya bankettre. Hogy mehelne le legkönnyebben? — vetette fel szerkesztő barátja előtt a kérdést; mivel Berci szszal a bűvös kucscsal, amely minden lakost megnyit: ez alkalommal sem rendezte. Talán fölösleges is mondanom, hogy ezen bűvös kulcs alatt az apró pénz értendő. Másként azonban a nagy bankók sem szoktak hányódni nála.

— Eredj le, mint a Laborc és Vidéke ki küldött munkatárs. Nagy ur az újságíró. Bejárásod lesz mindenfelé megkülönböztető figyelemben lesz részed. Jó?

Berci bólintott.

— Hejyes. Ilyenféle mesterember úgy sem voltam. Remélem azonban, hogy verset nem kell fabrikálnom az újságlőrtre?

— Nem. A bankett nem spanyol eszms, hogy kinszenvedésekre kárhóztassa a jelenlévőket. Tehát még?

— Megyek.

— Ha akard, ajánló levelet is írok. Tudod, ilyenkor sok a vendég, egy ismeretlen ember könnyen elvész köztük.

— Hejyes. Köszönöm. Visszajövet, kérem, hogy versírásra adom a fejem s hála fejében téged énakként meg először.

— Ez is hejyes. A mustrák barkében minden verébre szűkég van, hogy teljes legyen a koncert. Este én látogass meg a levélért.

Elvárat. Beszél astatott, hogy ha már fel csapott irónak, utolsan kistaférolja magát, nehogy szégyent hozzon a díszes testületre. Vársárolt egy gallért — hitelbe; megborotválkozott — hozomra s radásul kölcsönkérte s borbély ünnepjét.

Ez alatt pedig a szerkesztő is megírta a levelet az ünnep rendezőének: „Pajtás! Küldök egy szentale fickót, hogy installációtok megörökítse az annuszak számára. Színesebb, ragyogóbb tollal a vidékre nem ír senki. Azonban figyelmeztetek az ipasz kardinalis hibáira: könnyelmű és rest; ha magizleli az italt, Herkópatarnak se ír egy betűt s bolond jókedvében összetör mindent, ami a keze ügyébe kerül. A fejezet sem véve ki. Különböztet divinációjá van: a záros ajtókon át is meglát mindent... Isteneimnek elég ennyi. A többit a bölcseségedre bízom s b.”

Berci barátunkat a székvárosba érkezték az a nem remélt szerencse érte, hogy hárman is vártak rá a rendező bizottságból, akik szpen közre fogták, elbalmozták magasztalással s felkísérték a megyeházára, ahol már össze volt gyűlve a fényes vendégsereg.

Berci csak úgy hiszt a búsakésgtől. Lám,

A fegyverkező Balkán.

Szerbia és Montenegró forrongása.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, november 24.

Szerbiában és Montenegróban egyre tart a fegyverkezés. Szerbia állítólag Törökországon keresztül kapja a fegyvereket, míg Montenegró szerb pénzsegélyvel teszi hadi készülődéseit. Egy bécsi jelentés szerint mindez azonban csak a szerb trón és kormány szemfényvesztése, melylyel az ország szomorú belső helyzetéről akarják elterelni a nép figyelmét.

Szerbiában különben kormányválság is van készülöben. A bizonytalanság és fejetlenség ugylátszik dühöng e két kis balkán államban és épen ezért soha sem lehet tudni, mit hoz a holnap.

Mai távirataink itt következnek:

Montenegró nem akar háborút.

Berlin, november 24. Rómából jelentik a Berl. Tagblattmak: Itteni montenegrói körökben határozottan tagadják, hogy a Montenegró fegyverkezéséről szóló hírek megfelelnek a valóságnak. A berlini lap levelezője betekintést nyert a montenegrói külügyminisztériumnak egy Montenegró római diplomáciai képviseletéhez intézett táviratába, melyben többek közt ez áll:

— Koholmányon alapszik az a hír, hogy Montenegró tüzéséget állít fel, csapatokat von össze és háborút akar provokálni. Montenegró a mai napig nyugodt, dacára annak, hogy Bosznia-Hercegovina annexiója nemzeti jogaira és nemzeti létére rettenetes csapást jelent. Bizvást várja a konferencia döntését és reméli, hogy a hatalmak nem fogják Ausztria-Magyarországnak megengedni, hogy egy kis népet, mely csak jogait keresi, megsemmisítsen. A bécsi alarmhíreknek csak az a céljuk, hogy Ausztria-Magyarország katonai előkészületét a montenegrói határon elreplezzék. Ezzel szemben Montenegró nem maradhat közömbös, mert létének a fenntartásáról van szó.

milyen jó a szerkesztő ismeretlege, enékül bizony akár elveszhetett volna a nagy emberáradatban. A három derék ur dehogyan maradt volna el mellette, akárcsak testőrgárda lett volna. Megndakolták, hogy nem akara átöltözni? Az igenlő válasza nyomban a kisériák valamelyik hátsó folyosóra: itt lesz a szabja, a hova bármikor visszavonulhat, ha megunt a mulatságot. Jó az ilyen dolgot előre tudni, ha a muzsáknak is akar áldozni az ember.

Berci barátunk jöttében futó pillentást vetett a terített asztalokra. Keletnek minden tündörmesége meglevenedeti; a sok drága ételtől, italtól csak úgy görnyed: köröskörül az asztal. Már ekkor ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy kitekerje egy két faskó nyakát. Vágyakozó tekintete nagy kéjelgéssel dúsult a felhalmozott ételekben. Így hát könnyen el lehet képzelni, hogy magára maradvá mekkora igyekvést fejtett ki, hogy mihamarabb plén parádba csapja magát. Pár pillanat múlva már markában volt a kilincs. De az ajtó zárva volt.

Zörgött, hogy figyelmeztesse a nyájas testőrséget. Semmi válasz. Ujra zörgött, kisé erősebben. Aztán ujra, meg ujra. Már bosszankodott s nem a legkellemesebb helyre kívánta magában a nyájas gárdát. Nagy későre valaki erre felé csoszogott s egy mély hang megszólalt:

— Ne férdjék kend a zörgéssel, ok nélküli való. A várnagy elvitte a kucscokat. Holnap délig elő se kerül. Ismerem a természetét.

Előleg Montenegrónak.

Frankfurtból táviratozzák: A „Frankfurter Zeitung“ értesülése szerint Szerbia egy millió frank előleget adott Montenegrónak a fegyverkezés folytatására.

Berlinből jelentik: A montenegrói fejedelem és a hadügyminiszter tagadják, hogy a Lotte hegyre ágyut vittek fel. Az igazság csak az, hogy 400 műszaki katonát utat épít egy magyar erőddel szemben. A fejedelem és a minisztérium szerint való az is, hogy a montenegrói katonaságot mozgósították és hogy néhány héttel ezelőtt 30,000 új puskát osztottak ki.

Miniszterválság Szerbiában.

Cetinjéből jelentik: Milovanovics minisztert, akinek holnap kellett volna ideérkeznie, hirtelen Belgrádba hívták, miért is le kellett mondani cetinjei látogatásáról.

Belgrádból táviratozzák: Milovanovics visszahívása a kabinet megrendülésének jele. Pasics volt miniszterelnök már utban van Belgrád felé és elejét akarja venni, hogy Milovanovics előtte érkezzen ide. Pasics a szkupcsina összeülése előtt akar intrikálni Milovanovics ellen.

Török-szerb-montenegrói barátság.

Kattaróból táviratozzák: A skutari török helyőrségnek több tisztje látogatába Cetinjébe érkezett, ahol a fejedelem tiszteletükre ebédet adott. A fejedelem az ebéden felköszöntőt mondott a török hadseregére.

Konstantinápolyból jelentik: Szerbia nagymennyiségű fegyver- és töltevény-készletet rendelt, amelyet most Törökországon keresztül akarnak beszállítani Szerbiába. Most Szerbia diplomáciai tárgyalást folytat Törökországgal, hogy a fegyverek átszállításába beleegyezzenek.

Mind elviszik a legények elejét.

Fővárosi tudósítónk jelenti: A Budapestben, a Mária Terézia laktanyában állomásozó Károly román király nevét viselő hatodik gyalogezred parancsot kapott, hogy Boszniába induljon.

Dóczy báró teleplex.

A Neues Pester Journal mai számában „Oroszország és az annexió“ címen cikk jelent meg, melynek szerzőjét nem nevezi ugyan meg a lap, de körülírásából az tűnik ki, hogy az minden valószínűség szerint Dóczy Lajos báró, a nagy Andrássy Gyula bizalmasa és sok érdekes diplomáciai titok letéteményese.

Dóczy báró azt fejtegeti, hogy Oroszországnak tulajdonképpen nincs is joga ahhoz, hogy az osztrák magyar monarchiának Boszniára és Hercegovinára való annektálási jogát kétségsbevonja, vagy hogy az annektálás elé bármilyen akadályt gördítsen. Nincs pedig azért, mert Oroszország ezt a jogot kétszer is elismerte már.

Először akkor, mikor Sándor cár Ferenc Józsefet 1877-ben Törökország ellen való operálásra akarta meggyerni. A mikirályunk ebbe nem ment bele, hanem hajlandónak nyilatkozott olyan tárgyalások megkezdésébe, melyek a monarchia neutralitására vonatkoznak. Andrássy Gyula gróf 1878-ban Budán tárgyalta Novikov orosz megbívalóval és a tárgyalásnak egyesség lett a vége. Ez egyesség szerint, ha Törökországban területváltás állna be, akkor a monarchia birtokába veheti Boszniát és Hercegovinát. Ezt az egyességet a cár is aláírta.

Ezenkívül még egyszer elismerte Oroszország a monarchia birtoklását jogát.

A berlini kongresszus után, ugyanis, Oroszország és a monarchia külön egyességet kötöttek. Ebben az egyességben elismeri Oroszország a monarchiának azt a jogát, hogy a novibazári szandzsákban a török igtatását a magáéval fogja helyettesíteni és hogy Boszniát és Hercegovinát véglegesen okkupálhatja.

Világos tehát, hogy Oroszország mindig csak a végleges okkupációra gondolhatott, amikor a monarchia birtokába vette a két tartományt.

Oroszország tehát most nem emelheti föl szavát, ha csak szét nem akar szakítani olyan egyességet, melyet maga a cár írt alá.

A szerbiai fegyverkezés.

Bécsből táviratozzák: Egy itteni köznyomatosnak tudósítója lóháton bejárta Szerbiát. A szerzett tapasztalatokról beszámolva elmondja, hogy majdnem egész Szerbia lakosságát fegyverben találta. Legtöbbnyire a tisztek maguk végzik a lakosság kiképzését. Nézete szerint azonban mindez csak szemfényvesztés, népcsalás, mert a lakosoknak kiosztott fegyverek mind értéktelenek és háboruban nem használhatók. A mozgalmat Belgrádból szítják, hogy így a lakosság figyelmét eltereljék Szerbia szomorú gazdasági és pénzügyi helyzetéről.

ELFOGTÁK

a dánosi haramiák rokonait.

Boszu a Kuria ítélete miatt.

— Az Aradi Közlöny távirata értesülése. —

Arad, november 24.

A múlt héti esztendőök éjjelén és péntekre virradóra egy rablóbanda garázdálkodott a Lászmányoson, Budán. Valamivel később Újpesten is történtek rablások. Betörtök Nadel István ékszerész boltjába és Malcs Ágoston raktárába, továbbá Weiss József fuvaros-telepén. Mind a három helyen sikerült a rablás és a zsákmány körülbelül száz korona ára ékszer, két ló, egy kocsi és más egyéb holmi volt.

A garázdá emberek szemtanúk állításai szerint cigányok voltak, akik kocsiakon menekültek. A fővárosi rendőrség detektíveket küldött Kispest vidékére. A detektíveknek hosszú nyomozás után végre sikerült ma hajnalban a tetteseket elfogni. Egy kocsiin ültek: Kuno István, Lakatos Sztolka Pál, Lakatos István, Kolompár István, Kolompár Mari és Kállai Mihály cigányok. Mindannyian atyafiságban vannak a dánosi vérfürdő elkövetőivel.

A Kuria-nak a dánosi rablógyilkosság dolgában való ítéletkihirdetésekor ezek a cigányok a főváros budai oldalán tartózkodtak. Amikor megtudták, hogy az ítéletet nem enyhítette a Kuria, boszúból nekiesetek boltoknak, műhelyeknek és festogattak. Még pisztolyharc is volt Pank Péter kocsmájának vendégei és a cigányok között. Innen Kispest felé vették az útjokat.

A cigányok tagadják bűnüket, de a náluk talált tárgyak igazolják, hogy csak ők voltak a tett elkövetői.

SPORT.

+ A tornaegyesület e hó 27-én, pénteken tartandó házi tornaversenyének főpróbája ma este 6 órakor lesz a liceumi tornacsarnokban.

„Állj, vagy lelövünk!”

Gyilkolt a csendőrpuska. — Agyonlőtt aradmegyei vadász.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24

Az aradmegyei Glogovác község lakosságát borzalmas eset tartja izgatottságban. A község egy jómódu gazdája tegnap este felé vadászat közben érthetetlen okból megfutamott a csendőr-őrjárat elől, amely őt igazolásra szólította fel, sőt többször rá is lőtt a csendőrökre. Ezek üldözőbe vették a menekülőt, aki felszólításuknak nem engedelmeskedett s nem állt meg, sőt újból rá akart lőni a csendőrökre, mire ezek is kénytelenek voltak fegyverüket használni. Rálöttek az ismeretlen emberre, aki szíven találva, nyomban meghalt.

A szerencsétlen gazdát Hajt Vendelnek hívják. Hajt egy másik glogováci emberrel tegnap délután az őthalmi erdőbe ment nyulvadászatra. A két vadász egymástól távol állt fel, de Hajt társa csakhamar elunta a várakozást és hazament anélkül, hogy Hajtnak szólt volna.

Kis idő múlva, ugy hat óra tájban egy három főből álló csendőr-őrjárat ment arra, ahol Hajt állt. A csendőrök, Goós István, Zsivics Mihály őrmesterek és Kovács próbacsendőr az esthomályban látták, hogy egy fa mögött a földön egy ember kuporodik. Hangos szóval odakiáltották, hogy igazolja magát, de az illető szó nélkül felkapta mellette heverő fegyverét és futásnak eredt.

A csendőrök magyar, német és román nyelven kiáltottak utána:

— Állj, mert lelövünk. .

De Hajt tovább szaladt, majd hirtelen megfordult és fegyverét váliához emelve rálőtt a csendőrökre. A golyó nem talált, de a csendőrök csellel élve lehasaltak a földre és Goós csendőr-őrmester a kalapját egy krumplibokorra tette s ez úgy látszott, mintha maga a csendőr feküdnék ott. Tényleg azonban a csendőrök hasoncsuszva a sötétség leple alatt mind közelebb lépköztek Hajthoz, aki közben még egy lövést tett ama hely felé, ahol a csendőröket sejtette. Ez a lövés a kalapot találta és keresztül lyukasította.

A következő pillanatban Kovács próbacsendőr és Goós őrmester az ismeretlenül már Mintegy tíz lépésnyire felugrottak és rálöttek. Mindkét golyó talált, a szerencsétlen ember még egy-két lépést tett előre, aztán felbucott és rögtön meghalt.

A csendőrök jelentést tettek a községi előjáróságnak az esetről, amelynek gyorsan híre ment a községben is. Csakhamar valóságos néparadat indult meg a szerencsétlenség színhelyére, ahol megállapították, hogy a halott Hajt Vendel harmincnégy éves glogováci garázdálkodó, aki vadászni járt az erdőre. A csendőrök azt hitték róla, hogy orvvadász, de az előjáróság igazolta, hogy Hajt vadászati jogot bérlet az erdőterületen. A tragikus véget ért gazdaember nyolc gyermeket hagyott hátra. A községben az eset oly nagy izgalmat okozott, hogy az előjáróság telefonon kérte az aradi szárnyparancsnokságot a csendőr-őrs megerősítésére. Marialaky csendőr-őrnagy ma délelőtt kiszállt a helyszínre, ahol mindent érintetlenül hagytak s a holttestre két csendőr és a község két megbízott embere vigyáz. A nép oly nagy tömegben tödült ki az erdőre, hogy alig lehetett őket visszatartani. Glogováccon tegnap délután és a mai nap folyamán

ugyászolva minden munka szünetelt. A lakosság az utcákon csoportokba verődve, izgatottan tárgyalja a történeteket. A csendőrök eljárása ellen nagy az elkeseredés.

Holnap délelőtt egy hadbíró százados érkezik Debrecenből Glogovára, Aradról pedig Szakócsay Lajos ügyész, a vizsgálóbíró és a törvényszéki orvosok szállnak ki. A halottat felboncolják és szigorú vizsgálat indul meg annak megállapítására, jogosan használták-e a csendőrök fegyverüket.

A budapesti vonatösszeütközés.

A vonatindító vádjai. — A katasztrófa oka.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 24.

A budapesti főkapitányságon nagy erővel folytatják a vizsgálatot, hogy megállapítsák, kint terhel a tegnapi súlyos összeütközésért a felelősség.

Eperjessy Károly rendőrkapitány egész éjjel folytatta a kihallgatásokat és kétségtelenül megállapította, hogy az összeütközés csakis azért történt, mert a 2241-es számú vonaton keves volt a fékező. Ez a vonat 75 súlyosan megrakott kocsit vitt és a forgalmi szabályzat értelmében nyolc, de legalább hat fékezővel kellett volna indulnia, pedig csak három fékező volt rajta.

A Flóra-gyárnál a szemafor tilosra állt, ennek következtében minden előkészületet a megállásra azonnal megtettek. A mozdonyvezető fékezett, ellengőst adott, jelezte a megállást és a három fékező befékezett, de a síkos, lejtős pályán a nagy terhelés miatt a fékezéssel megállítani nem lehetett.

A dunaparti teherpályaudvarról Hermann Győző máv. forgalmi tisztviselő délután 5 óra 45 perckor megátvirkta a ferencvárosi forgalmi tisztviselőnek, hogy a 2241-es a védjelszónál megáll. Szvidecsky Aladár, aki a vonatot indította, ezt a köziést sem szóbelileg, sem írásbelileg nem adta tovább. Azt mondja, a nagy munkában elfelejtette.

A tanuvalomások szerint azonban még akkor is, ha a mozdonyvezető előre tudta volna, hogy a védjelszónál megáll, sem jöhetett volna lassabban, mint ahogyan a nagy teher következtében úgy is jött, a katasztrófa tehát ebben az esetben is bekövetkezett volna, hacsak több fékező nincsen a vonaton.

Eppen ezen oknál fogva Szvidecsky Aladárt nem tartóztatták le a rendőrségen. Szvidecsky Aladár fiatal ember, apja főfelügyelő a Máv.-nál és az igazgatósághoz van beosztva.

Hajdu Kálmán vonatvezető, akit a mentők életveszélyes sérüléssel vittek a Rókus-kórházba, még életben van, de a kórház jelentése szerint sebbele bele fog halni.

Szvidecsky ma este nyilatkozott egy fővárosi hírlapíró előtt és ezeket mondta:

— A szerencsétlenség megtörtént, most bűnbakot keresnek. Engem akarnak bűnbaknak állítani, pedig nyugodt lélekkel mondhatom, hogy *érintetlen vagyok*. Tegnap határozottan azt az utasítást adtam a vonatvezetőnek, hogy álljon meg a szemafornál. Négyen voltak fékezők és mint megtudtam, egyik nem is volt a helyén. Általában tény az, hogy a fékezők igen keves számmal vannak a vonatokon, különösen a tehervonatokon és ez a körülmény sok katasztrófának volt az okozója.

ERZSIKE HALDOKLIK.

★

Két Erzsike — vezetéknevükre nézve Oláh és Nagy — haldokolva fekszik picit fehér ágyában. Tizenöt apró társuk, csupa hat éves leányka, súlyos sebekkel siratja, hogy hétfőn reggel abécét ment tanulni a dorozsmai népiskolába. A betegágyak körül kétségbeesett anyák átkozzák az iskolát, a népoktatási törvényt, a kultúrát és mindazt, aminek szent nevében a dorozsmai apróságok a tanrend első és második órája közötti tizpercben farkasszemet néztek a halállal.

Rettenetes percek lehettek ezek! A vastag gerendák, melyekkel az esztendőket óta roskadozó dorozsmai iskola menyeretét megtámasztották, a kilencórai csengetés után egyszerre csak recsegni-ropogni kezdtek; a gyerekek, akiket a törvény nevében beparancsoltak ebbe a pusztulásra szánt épületbe, halálsápadtan, dobogó szívvel néztek a repedező falakra és egy pár pillanat múlva óriási dördüléssel, vérfigyasztó robajjal beszakadt a tanterem mennyezete, maga alá temetve Oláh és Nagy Erzsébetet és tizenöt apró társát.

Ami ezután — és főképen, ami ez előtt történt, azt tessék elolvasni néhány hasábbal beljebb, a dorozsmai katasztrófa szomorú riportjában. Ott megíródik a története annak, hogy miképpen épül Magyarország szívében, egy tizennyolcezer lakósu csongrád megyei nagyközségben a magyar állam népiskolája, miképpen gátolja meg a község kegyura az új iskola felépítését és a harangozó lak területének az új iskola céljaira való megvásárlását és végül: miképpen történhetik az, hogy a sokféle fórum, a sokféle hatóság egymásfelé helyezése, gyengesége és gyávasága folytán a dorozsmai rendőrség figyelmeztetése dacára mindaddig senki sem meri ráfordítani a kulcsot a rozoga iskola ajtajaira, amíg kis lányok kiömlő vére pirosra nem festi a népiskola padozatát. Beljebb olvasható mindez és az is, hogy mikor már megtörtént a katasztrófa, akkor jött a rendőrség, jött az államépítészeti hivatal, jött az iskolaszék és még sok szépnevű fórum, s mind gyorsan, habozás és ranglétrára való tekintet nélkül saját díszes felelősségére elrendelte az iskola lezárását. Hétfő reggelig senkisért nem mert cselekedni, senkisért nem intézkedni a felsőbbség, a kegyur és még Istentudja ki és mi miatt, a katasztrófa után pedig mindenki intézkedett, kilakoltatott, bezárattott, sőt fegyelmi feljelentést is tett a „másik“ hatóság ellen...

Most pedig elkövetkezik a tetemre-hívás, a fegyelmi eljárás, a bűnbak-keresés. Lesz vizsgálat, kihallgatás, talán — de nem bizonyosan — ítélet is. Valakit talán meg fognak büntetni; talán az iskolaszéket, talán a rendőrséget, az államépítészeti hivatalt, a kegyuraságot — de talán csak az iskolaszéket. Ezer gyermek hónapokig iskola nélkül marad és sok szülő örökéletre meggyűlöli az iskolát; két kis leány jobb világba költözik, vagy — s ez talán a rosszabbik eset — örök életre nyomorék marad, tizenöt leányka pedig évekig viseli emlékét a dorozsmai népiskola köveinek. Ezeket kívül nem történik semmi, sem Dorozsmán, sem abban a száz és száz faluban, ahol még a dorozsmai emeletes iskolánál is rozogább épületben oktatják a ma reményét, a jövő nemzedékét.

Mert Dorozsma — tessék csak körül nézni — sok száz van szép Magyarországon. Van Aradmegyében, van Erdélyben, a felvidéken és az alföldön is. Sokhelyt az iskola épülete rozoga, másutt a tanítás, az iskola szelleme avult és pusztulással fenyegető. Csak a minap olvastuk egy apróbetűs hírben, hogy valahol a hegyek között az iskolaszék nem akart fát adni a tanítónak, mert még nem érkezett el a fűtés törvényszabta ideje. A tanító bepörölte az iskolaszéket, mert nem akarta, hogy aprónövendékei megfagyjanak. Addig azonban, míg sok fórumon keresztül megnyerte a pörét, egy csomó gyermek náthát, influenzát kapott. Jó, ha nem tüdőgyulladást.

Ilyenek a kis és nagy Dorozsmák szerte az országban. Ilyen a kultúra „temploma“ száz és száz községben. A szabályok, a rossz és avult szabályok, a fórumok és felettes hatóságok, a szegénység és rosszakarat, a tudatlanság és a kicsinyeskedés ilyené teszi a kultúra közegeit, a nép-lélek gondozóit. A milliók kellenek az annektált tartományok megvédésére, a szuverenitás kiterjesztésére, a nagyhatalmi presztizs megoltalmazására. Ami ezután a milliókból megmarad, abból esetleg, mint közköltésből, eltemethetik Oláh és Nagy Erzsébetet...

Betta.

Wekerle a pénzügyi bizottságról.

Az adóreform bizottsági tárgyalása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 24.

A képviselőház pénzügyi bizottságma délután folytatta az adóreform tárgyalását.

A házadójavaslat vitájánál Holló Lajos azt az óhaját fejezte ki, hogy a nem magyar állampolgárok reáladóját magasabb adótétel szerint számítsák vagy legalább azokat adózzák meg erősebben, akik jövedelmüket idegenben költik el. Wekerle miniszterelnök kijelentette válaszában, hogy ez több külföldi államnak szerződésben biztosított jogát sértené meg. A külföldön őket kétszeres jövedelmi adóval fogják sújtani.

Ezután tárgyalás alá vették a tőkekamat és járadék-adóról szóló javaslatot. A javaslat felett beható vita indult meg. Több szónok szólalt fel, kiknek megjegyzéseire Wekerle hosszabban válaszolt. A miniszterelnök beszélt a magyar takarékpénztárakban elhelyezett tőkékről és rámutatott arra, hogy a magasabb tőkekamatadót a pénzügyi bizottságok is a hitelt kereső közönséggel fizettetik meg úgy, hogy az adó leszállítása nem a pénzügyi bizottságok érdeke. Ez ép úgy áll a budapesti, mint a vidéki pénzügyi bizottságokhoz. Ha a vidéki pénzügyi bizottságoktól a pénzt elvonjuk, ez visszahat az egész gazdasági életre. Ha tőle függne és a pénzügyi helyzet megengedné, a tőkekamatadót 2%-ra szállítaná le.

A vitában ezután felszólt még Székely Kálmán is és hosszú tapasztalataira hivatkozva kijelentette, hogy a pénzügyi bizottságok a tőkekamatadó nagysága kevéssé érdeklődnek. Tárgyalták ezután a pénzügyi bizottságok betéti adóját és ezzel az általános vitát befejezték. A javaslatok részletes vitájára holnap térnek rá.

Fojtogató banda Arad környékén.

Gyilkosság — folytatásokban. — Négyeszeres emberölés Kísszentmiklóson.

Nők a bünszövetkezetben?

— Az Aradi Közlöny kiküldött tudósítójától. —

Arad, november 24.

A legelevenebb fantáziát is cserben hagyó rejtelmességgel elkövetett rémes bűntényt fedeztek fel ma este hat és hét óra tájban a szomszédos Kísszentmiklós községben. Négy kihült emberi test emel vádat újból egy regénybe illő gyilkos banda elvetemült tagjai ellen. Néhány napon belül kilenc emberélet pusztult el fojtogatók kezeitől s a nyomozó hatóságok mint egy megfajthetetlen talány előtt állva, minden pozitív bűnjel hiányában, megbénulva szemlélik a valóságosan mániává fejlődött vértelen öldöklést. A ma felfedett emberirtás összes vérfagyasztó körülményei mind azt bizonyítják, hogy Csanád- és Temes-megyék bűnkrónikáinak ezeket a kimagasló eseményeit egy rendszer szerint, ugyanazok a kezek intézik, amelyeknek tulajdonosai mindaddig oly ügyesen sikerltek ki a hatóság karmai közül s így valóságos legendás alakokká kezdenek válni. Minthogy a vingai és batonyai gyilkosság nyomozási adatait teljességükben nem ismerjük, azért nem is mondhatjuk, hogy a nyomozás talán rossz uton jár. De hogy nem elégséges erővel űzi a csendőrség a rejtélyes haramiákat, az bizonyos. A harmadik tömeges emberölés történt ma és a tettesek mind Arad felé huzódnak s még mindig nincs csendőrösszpontosítás Aradon, még mindig nincs megvonva az a gyűrű, mely lehetlenné tenné, hogy rövid néhány napon belül közelfekvő községekben jelenjenek meg a sötét éjszaka rémes ismeretlenjei, hogy az életet befojtsák az emberekbe.

A kísszentmiklósi gyilkosságról a következőket írjuk:

A Jovin család kipusztítása

Kísszentmiklós község lakossága ma este óta izgatottan és félelemtől reszketve tárgyal egy középkorba illő kegyetlenség-gel végrehajtott gyilkosságot. Megfojtották Jovin Nécat, a gazdag fuvarost és gazdálkodót. Hasonló sors érte utol menyét, 25 esztendősi fiát és hat esztendősi unokáját. A szomorú és néma haláltánya egyik szobájában csak egy másfél éves csecsemő gyermek szívet tépő sirása árulja el, hogy a kőszívű gyilkosok a kised életét megkimélték. Ugy sem lehet árulójuk. Az öreg Jovin, kinek háza ott áll a főutcán és zöld zsalugáteres ablakjaival belenyulik a tágas udvarba, a hátsó részen lévő istállóban a tehene mellett fekszik. Kézzel fojtották meg. A tehénistálló mellett van a lóistálló. Ebből hiányzik a két ló, de a padmalyán élettelenül terül el Jovin Nikoláj, a 25 esztendősi férj, akit álmában pusztítottak el, — mint az orvosi látélet mondja „*finom alkatu ujjaktól származó fojtogatással.*” A kapuhoz közel nyílik a konyhaajtó, mely két szobát választ el egymástól. A hátsó szobában, a padlón csizmák nyoma. A fal mellett álló egyik ágy fel van vetve. Az ifju Jovin felesége tért oda éjjeli nyugoda-

lomra. A husz év körüli asszonyt ölték meg a legelvetemültebb lélekre valló és minden emberi méltóságot gunyoló kegyetlenséggel. Jovinné arca iszonyu fájdalomtól eltorzítva tükrözteti vissza a borzasztó haláltusát.

Mikor a hatóság megjelent, a szobában a holttest arcán egy párnát talált, a melynek gyűrődései azt bizonyítják, hogy az asszonyt ezzel a puha párnával takarták le a szikla szívű gyilkosok, a szájába tömtek és ráültek, hogy a halál feltétlenül beálljon.

Az utcára néző, első szoba padlóján fekszik az öreg Jovin hat esztendősi unokájának kihült teste, torkán világosan látszik a vasmarkok munkája.

A megölt anya ágya mellett állott a bölcső, melyben egy szőke fejű, pufók arcú másfél éves gyermeket talált a hatóság. A nyomozó hatóság embereinek egész lelkét rázta meg a huszonnégy óra óta koplaló kised keserves sirása, aki éhségtől ragyogó szemmel bámult a rémes büntett által megrázott férfiakra. A halál bő aratásának színhelyén talált élő lény azonban csak gagyogni tudott — és enni kért a sirásával. A falu korcsmárosa vette gondjaiba. A négy holttestet még az este beszállították a temető halottas házába, az orvosok hozzá láttak a boncolásukhoz s megállapították, hogy mindnégyüket ugyanazok a kezek fojtották meg s halálukat fulladás okozta. Legkevésbé van eltorzítva a 70 éves özvegy Jovin Néca.

A gyilkosság felfedezése.

A fojtogató banda ugyanugy cselkedett Kísszentmiklóson, mint Vingán és Batonyán. Az emberi életet kioltotta. Nem rabolt, nem habzsolta fel a található pénzt és kincseket. Irtózik, úgy látszik a vér látásától, de óvatosan dolgozik s nem vesz magához semmit, amia nyomozó hatóságot utba igazítaná. Az udvaron található kocsi elő befogják a lovakat s a sötét éjszaka leple alatt elhajtatnak. Az uton leszállnak a kocsiról s gazdátlanul hagyják. Ezek a gazdátlan kocsik ékesen szóló hircókkal a titokzatos haramia szövetség éjszakai menekülésének.

Zsigmondháza egyik utcáján ma délután hat óra körül a községi rendőr végente portyázó utját. Ekkorban akad egy kocsira, mely elő két ló volt fogva. Beszölt néhány házba, a kocsi gazdája után kérdősködött, de fölvilágosítást senki sem tudott adni. Felült a kocsira és behajtott a község háza udvarára. Az udvarra vele együtt érkezett egy kísszentmiklósi fuvaros, aki megpillantva a rendőr által hajtott lovakat, így szólt:

— Ez Jovin Néca kocsija, hol van az öreg?

— Gazdátlanul találtam — szolt a rendőr, majd jelentem a jegyző urnak.

A jegyzőnek is megmondta a fuvaros, hogy ez a Jovin gazda kocsija, ismeri, mert többször fuvarozott vele.

— Akkor vigye háza a kocsit — hagyta

meg a jegyző a fuvarosnak — adja át a gazdájának.

A fuvaros a kocsira ült s Kísszentmiklósról hajtatott. Mikor Jovin háza elé ért, bekiáltott, hogy nyissák ki a kaput, mert megtalálta a lovakat. Senki sem jelentkezett, senki sem válaszolt. Leszállt a kocsiról, átlépett az alacsony kapun, belülről kinyitotta s az udvarra vezette a lovakat. Látna, hogy mindenütt sötét van, egyenesen az istállónak tartott, mert tudta, hogy Jovin ott szokott aludni egyik fiával. Bekiáltott az istállóba. Onnan sem jött válasz. Gyertyát gyújtott s ekkor vette észre, hogy az öreg Jovin megfojtva a tehén lábánál fekszik. Átment a lóistállóba s ott találta a 25 esztendősi Jovin Nikoláj holttestét.

Halálfélelemmel nyitott be a lakásba, ahol a borzasztó emberirtás másik két áldozatát fedezte fel.

A Zselénszky grófi uradalom intézőségéhez futott a fuvaros s a megrádt ember szakadozott beszédmodorában mondotta el, mit látott a Jovin házatáján.

Az intéző avonnal értesítette az ujaradi csendőrséget és az aradi rendőrséget, amely azonnal kiküldötte közegeit, hogy a nyomozást megkezdjék.

Megindul a nyomozás.

A tettesek kézrekerítésére a Kísszentmiklóson állomásozó lovastüzérezteg parancsnoka tette meg az első lépést. Amint értesült a bűnesetről, rögtön alarmrozta az üteg legénységét és Kréhmaier tüzérhadnagy parancsnoksága alatt őrszolgákat küldött ki. A katonaság körülvette az egész falut, felkutatott minden korcsmát s előállította a gyanús egyéneket.

A lakosságon óriási izgalom vett erőt. Az egész falu apraja-nagyja a község háza előtt gyülekezett s hangos szóval követeli, hogy Kísszentmiklósról csendőrséget helyezzenek. Mikor a csendőrség megjelent, hogy a nyomozást megkezdje, tömegestül követik őket a Jovin ház elé. Mindenki be akar hatolni a házba, hogy a rettenetes gyilkosság áldozatait megtekintse. A csendőrök azonban a kaput elzárják s csak épen azok kerülnek belül, akiknek ott szomorú feladatuk van.

Míg a csendőrök a helyszínen elkészítik a szemle jegyzőkönyvet, addig az aradi detektívek, Rédl és Valenta a közeli nagykorcsmában egybegyűlteknél tudakozódnak s gyűjtenek adatokat. Sikerül is megállapítani az állatias tett végrehajtásának idejét. A korcsmáros azt mondja, hogy hétfőn éjjel tizenegy és tizenkét óra között ő is meg a vendéglő ivójában tartózkodott emberek látták, hogy Jovinné lakásában még égett a lámpa. Jovin háza alig van száz lépésnyire a korcsmától. Ugyanezt mondja néhány szomszéd is. Majd jelentkeznek olyan tanúk is, akik egy másik dátumot állapítanak meg. Három ember azt mondja, hogy ők reggel három és négy óra között mennek el naponta Jovin háza előtt. Ebben az időben már az udvaron szoktak találni máskor az öreg Jovint, aki rendszeren a kapuajtónak dülve pipázgatott s szóba is szokott velük állani. Ma reggel nem találták ott s meg is jegyezték, hogy valószínűleg elaludt ma az öreg.

Ebből a két időmeghatározásból megállapítható, hogy a gyilkosság éjjel tizenkét óra és reggeli négy óra között történt meg.

Az orvosi vizsgálat ezeket az adatokat igazolta. Megállapították, hogy a ful-

adás által okozott halál még hétfőn éjjel állott be.

Feltűnő az a körülmény, hogy a kocsi nyomai egész Szépfaluig megállapíthatók s mégis az ellentétes irányban fekvő Zsigmondháza találták meg. Ebből azt következtetik, hogy a tettesek dírekte kerülni tettek, hogy a nyomozó hatóságot félre vezessék.

A küsszentmiklósiak azt hiszik, hogy Jovin családját szerb ruhába öltözött parasztok irtották ki. Ma láttak az országúton öt szerbet Szépfalu irányába tartani s azt mondják, hogy ezek lehettek azok, akik Zsigmondháza hagyta a kocsit s gyalogszerrel indultak a mondott irányba.

Mint többször említettük, a bitangásban hagyott kocsi, a fojtogatás, továbbá az a körülmény, hogy a gyilkosok sem pénzt sem más értéktárgyat el nem visznek, arra késztet, hogy egy haramia banda működését lássa a vingai, battonyai és küsszentmiklósi emberpusztításban a hatóság. Abból pedig, hogy a megölt nyakán talált fojtogatás nyomai finomabb alkotású ujjak munkáját árulják el, azt a véleményt alkotják maguknak a csendőrök, hogy a banda nő tagjai a tulajdonképeni fojtogatók.

Az éj folyamán a nyomozás nem szünetel. Valószínű, hogy holnap a szegedi kerületi csendőrparancsnokság nagyobb szabású intézkedéseket tesz s Aradon erős csendőrösszpontosítás lesz. A gyilkosok rejtélyes viselkedése, különösen az a feltűnő körülmény, hogy Aradhoz közel fekvő falvak lakosai közül pécézik ki áldozataikat, azt a gondolatot kelti, hogy Arad közelében van a tanyájuk.

Az éjjeli nyomozás eredménye.

Éjjel két óraker érkezett meg a város házára Réál detektiv, aki a nyomozás eredményéről a következőket jelentette Berecz Ferenc kapitánynak, az ügyeletes rendőrtisztviselőnek:

— Az elrablott, demegtalált kocsin öt üres zsákot találtunk, amelyben még az elrablott és valószínűleg Zsigmondháza eladott kukoricából néhány szem hátramaradt. A kocsin volt a fiatal Jovin súbája is. Ezek olyan nyomok, amelyek a tettesek kézrekerítését megkönnyítik.

A gyilkosságot leirhatatlan kegyetlenséggel hajtották végre. Mindnyájan felvannak öltözve az áldozatok, tehát még nem feküdtek le. Valószínű, hogy a gyilkosok valamennyit a szobában fosztották meg életüktől. Az öreg, aki hetven éves tehetetlen ember volt, a megölt után az istállóba cipelték, a ja zoz hoztamasztották s úgy találták mintha üne. A fiatal Jovint is az istállóba cipelték, arccal a földre fektették, kezeit eltörték s a melle alá szoritották. A hat éves kis gyermekkel ketten végeztek, mert a lábain kétféle kéznyom látható. A gyermek különben az ifju Jovin fia, aki Mikalakan lakó törvényes nejétől elváltan él. A megölt asszony csak ágyasa volt.

Az asszony kezei össze vannak kötve s ez azt bizonyítja, hogy elakodott a gyilkosokkal. Arcán vérnyomok is láthatók. A csendőrök az asszony kezein lévő kötésből azt következtetik, hogy a tettes valamikor csendőr lehetett. Ez is arra mutat, hogy azonos a battonyai tettessel, amit csendőrházában láttak a battonyai tanyákon.

Eltűnt postáskisasszony.

Bajok az apátfalvai postán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, november 24.

A csanádmezei Apátfalva községben nagy feltűnést keltett, hogy a posta kiadónő, egy fiatalabb leány tegnap eltűnt a községből.

A szomorú eset hőse Réál Eugénia posta kiadónő, makói leány, akinek az édes apja Földékon községi jegyző volt. A szerencsétlen leányról évek előtt egy öngyilkossági kísérlettel kapcsolatban sokat beszéltek Makón. Gyerekes ábrándozás, érzékenység vitte oda, hogy szíve választottjával mérget akart inni. Az ifju, aki azóta elhunyt, rosszul állította össze az öldöki szert s az ital nem idősít elő az ok nélkül óhajtott halált. Az eset szinte feledésbe ment már s felújítását a mai szomorú eset teszi aktuálissá.

Réál Eugénia néhány hónapig volt az apátfalvi postahivatal szolgálatában. Hivatalát soha se szerette s nagyon mérsékelt kedvvel és szorgalommal látta el a reá bízott dolgokat.

Az utolsó napokban oly nagy volt a rendetlenség az ő dolgaiban, hogy Szabó Sándor postamester a legkomolyabban figyelmeztette a mulasztások helyrehozására s kötelességének pontos és lelkiismeretes teljesítésére.

A leány az intelemre azsal felelt, hogy nem ment be hivatalába s amint kiderült, már tegnap este elutazott Apátfalváról. Megállapították, hogy Homoródezentmártonba utazott, ahol egy idő óta özvegy édes anyja lakik.

Amint állítják, a kisasszony nemcsak hivatali rendetlenséget hagyott hátra, hanem rendetlenség van a hivatalos pénzek körül is.

A leány ellen feljelentést tettek a szegedi ügyészségnél.

Amiről beszélnek.

Mitét a boldogsáért.

A modernség korát éljük mindenben, a szerelemben is. A romantikus lovagkor letűnt és ma már nem akad olyan bolond, aki a várkisasszony egy búbéjos mosolyáért képes volt háberuba menni a hitetlen szaracénusok ellen. Ma mindenütt s így a szerelemben is a rideg számítás elve dominál, a házasságok nem az égben, hanem Gold és Kohn házasság közvetítő irodájában kötnek. És ugyan mit hoz áldozatul a mai férfi szerelméért? Vajon melyik bankfiu ugrana az imádott nő elhajított keztyűje után a vad oroszánok közé? A mai léha ifjak még a bálteremben se mernek a künn felejtett legyezőért menni, mert attól félnek, hogy a táncos párok letapossák a tyukszemeiket.

És a ma férfiasnak ilyen alapos lececpülése után jól esik hallanunk egy olyan esetet, amely azt mutatja, hogy nem haltak még ki teljesen a hősök ebből az elpuhult világból. Van itt még férfi, aki szerelméért nehéz áldozatot képes hozni.

Egy Araddal szomszédos városban történt a megörökítésre érdemes eset. A fiatalember, a história szenvedő hőse, szerelmes lett egy leányba, akitől azonban súlyos akadályok választották el. A legfőbb baj az volt, hogy az ifju a Szentháromságban, a leányka a Jehovában hitt. Hosszu vívódások után a szerelmes fiatalember hajlandónak mutatkozott a kellemetlen hitűek sorába lépni.

De az istenfélő, jámbor leánykának ez nem volt elég. Ő még egyebet is akart. Olyan áldozatot kívánt szerelmestől, amit a *Fidibus* igen ravaszul tudna körül — irni. Egy szóval azt akarta, hogy az ifju testben lélekben hitssorsá váljék.

Es a fiatal ember erre az áldozatra is kész volt. A városkában ugyan senkibe sem volt bátorsága fordulni, mert félt a rosszul elvű gunyolódóktól és élegyártóktól, hanem bejött Aradra. Felkereste Mann Abraham doktort s elmondta neki, mi járásban van. A kitűnő orvos csodálkozott ugyan a praksisában, meglehetősen szokatlan eseten, de azért habozás nélkül teljesítette a fiatal ember kérését és — orvosi nyelven szólva — a műtét fényesen sikerült.

Ezek után mi sem áll többé utjában a szerelmesek összeházasodásának.

Becsapott herceg.

Roszul indult válópör. — Az okmány-szerző üzelmei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 24.

Kantakucene Frigyes herceg megjelent ma a budapesti főkapitányságon és család címén följelentette Kisteleki Izsó okmány-szerzőt. A herceg följelentésében a következőket mondja el:

Egy évvel ezelőtt Münchenből jött Budapestre. A város nagyon megtetszett neki és le akart itt telepedni. Biederman Győző könyvelőnél vett lakást, akinek elpanaszolta, hogy felesége, akit Németországban hagyott, gondnokság alá akarja helyezni. Ott azt a tanácsot kapta, hogy szeresse meg a magyar honosságot, akkor könnyen elválhat a feleségétől. Kisteleki Izsó vállalkozott a magyar honosság megszerzésére és ezen a címen 3000 koronát csalt ki a hercegtől, aki ezt az összeget anyjától kapta, Münchenből. Asután Kisteleki bemutatott a hercegnek egy Fdy nevű képviselőházi tisztviselőt azsal, hogy majd örökbe fogadja. A herceg ebbe is belement, de az igazságügyminiszter elutasította az örökbefogadási kérvényt. Közben Németországban elutasították a herceg felességét íérjének gondnokság alá helyezése iránt benyújtott kérelmével s így az egész örökbefogadási akció tárgytalan lett. Kisteleki azonban nem engedte ki a herceget a körmei közül, hanem rávette, hogy lépjen ke üzletébe társnak 20.000 koronával. A herceg öt ezer koronát kapott erre a célra az anyjától, aki arra figyelmeztette, hogy közjegyzőnél kössön szerződést Kistelekivel. El is mentek Rohrer Géza dr. közjegyző irodájába, de Kistelekinek gondja volt rá, hogy a látogatás olyan időben történjen, amikor a közjegyző nincsen otthon. Egy fiatal embert találtak az irodában, akinek a kiletét egyelőre még nem állapította meg a rendőség és ezzel az ismeretlen fiatalemberrel csalták meg a szerződést. Kisteleki azután beültette a herceget az irodájába, ahol azonban semmi dolga nem volt. Néha tévedt be idegen az irodába, csak azért, hogy Kistelekit legamembereze. Kisteleki időnkint adott egy két koronát a hercegnek azon a címen, hogy az üzleti haszon részesét utalványozza ki. Nagysokára vette észre a herceg, hogy mi történt vele s erre följelentette Kistelekit.

Kisteleki irodájában egy gépirókisasszony volt alkalmazva és ez világosította fel a herceget Kisteleki üzelmeiről. Mikor a herceg a hallott dolgokat elmondotta Kistelekinek, az felháborodva tiltakozott az ellen és hivatkozott egy varsói kereskedőre, aki információt adhat róla. A herceg irt ennek a kereskedőnek, aki azt válaszolta, hogy Kisteleki nála évekket ezelőtt ajánkozott egy válópörének kereszttulvitelére. Ki is csalt tőle 15.000 rubelt, persze eredményt a pörben nem ért el. A rendőség megindította a nyomozást.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Virraszt a szerelem, vigjáték. A Saranana ballet-társulat fellépése. (A bérlet.)

Csütörtök: Mongodin ur felesége, vigjáték. A Saranana ballet-társulat fellépése. (B bérlet.)

Péntek: Csókkirály, operett. (C bérlet.)

Szombat: A pénz, színmű. Bemutató előadás. (A bérlet.)

* Vájjunk el. Ballettel vegyes előadásban ment ma este Sardou pompás vigjátéka, a Vájjunk el. Két felvonás Vájjunk el, aztán ballet, majd újból váltunk és nagy, szinte óriási ballettel véget ért az előadás. A vigjáték több élvezetet nyújtott mint a ballet, bár a Saranana nevezett ifju és öreg nőkből álló táncsoprot ugyancsak ugrált a tetszésért. *Szendrey De Prunelleje* és *Novák Irén* Cyprionje a mesteri páros bevezetése iskolája lehetne. Bravuros játékokkal zajos sikert arattak. *Delly* egészítette ki sikerült Adhemárával a Vájjunk el híres trióját. *Faludy* a főpincért adta sok eredetiséggel és jólaú humorral. A „Saranana” ballet társaság Berlinből jött és hol lovas négyesekben, hol meg tündér keringőkben felelnek ki mondani, illetőleg tárcolni valójukat. Mikor köpöryegben tárcolnak, akkor spenyolok és ha a fejükön világos lámpácska ragyog, akkor csillagtárcot járnak. A közörségnek legjobban tetszett az élő harangjáték című ballet, amelyben kevés a tánc és sok a harang. A verdég ballerinák igen tiszteletre méltó igyekezettel tárcolnak, és már ezért is érdemes megrésni őket.

H. G.

* Swärdström Walborg a jelenkor legnagyobb opera és dalénekesnője 1. évi december hó 18-án Aradon hangversenyez. Arad műsri közönségének Kukulik ittléte óta ez lesz a legnagyobb szenzációja. Jegyek már ifj. Klein Mór papírüzletében előjegyeshetők. 3625

* Nagy automobil verseny. A löverseny izgalmai valósággal eltörpülnek az automobilversenyek izgalmai mellett. A száguldó gépkocsik életveszélyes sportja ma már ennél jobban izgatja a sportköröket, mert ebben a közlekedési eszközben látják a jövő legelőkeltebb járművét. Eddig szinte lehetetlennek tartott sebességet értek el az automobilokkal. Száznegyven kilométeres szédítő gyorsasággal rohannak a gépkocsik a cél felé és ember legyen az ilyen kocsi vezetője, különben a biztos halál fia. Óriási díjakat ísletnek az egyes gyárak versenyosiföreiknek, akik minden egyes alkalommal életüket kockáztatják. Az Uránia színház a legutóbb lefolytatott olasz automobil versenyéről mutat be szenzációs mozgólényképet. Nemcsak a sportember, hanem mindenki számára felülmúlhatatlan látványosság és a kép, mely az Uránia új műsorának slágerdarabja.

* A „Nyugat” huszonkettedik száma most jelent meg. *Ignotus*, *Fenyő Miksa* és *Osváth Ernő* kiváló irodalmi folyóiratának az újabb száma rendkívül gazdag tartalmat nyújt az olvasó közönségnek. A „Nyugat” íróinak sorában először találkozunk *Babits Mihály* nevével, ki az ifjabb versíró gárda egyik legtehetségesebb tagja. E számban három verse van. A „Nyugat” tartalma a következő: *Lengyel Géza*: A régi mesterek. *Ady Endre*: Versek. *Csáth Géza*: Puccini. *Babits Mihály*: Versek. *Cholnoky László*: Vaskarika, (Novella.) *Lessnai Anna*: Tavasz — Isten, (Vers.) *Telekes Béla*: Molléres „Mizantrop” (III. — IV.) A figyelő tartalma: *Laczkó Géza*: Barbey d'Aurevilly. *Ignotus*: Zsathustra magyarul. *Laczkó Géza*: Menyköcsapás. *Lukács György*: Ibsen könyvek. A „Nyugat” előfizetési

ára egy évre 20 korona, fél évre 10 korona, egyes szám ára 1 korona. Megjelenik minden hónap 1 én és 16-án. Kiadóhivatala Budapest, VII. Akácia-utca 5. szám alatt van.

MEGSZÖKÖTT
aradi huszárkáplár.

Elsikkasztotta a század pénzét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

A pécskai-uti császári és királyi huszárezred laktanyájában sokat beszélnek arról a fiatal altisztről, aki minden valószínűség szerint még szombaton este megszökött Aradról, de csak vasárnap derült ki az eltűnése és az, hogy az egyik század pénzét is magával vitte.

A szökevény huszárt *Kukta János*nak hívják, két éve szolgál az aradi 12. Edward-huszároknál. *Kukta* prágai illetőségű fiú; nagyon értelmes ifjunak mutatkozott és a kiképzés után beosztották a negyedik század irodájába, s rábízta a század élmezését. A fiú, akit nemrégén káplárrá léptettek elő, az utóbbi időben föltűnően költekezett. Könnyelmű életmódot folytatott, s emiatt kapitányától szidalmakat kapott. Ez azonban mit se használt, mert a fiú nem hagyott föl rossz életmódjával. Mindig hajnalban járt haza. Azt mondják egy aradi, szép és ismert varrónő volt a kedvese s azzal együtt gyakran látták kisebb kávéházakban dorbézolni. Már akkor beszéltek arról, hogy a fiú hivatalos pénzekhez nyul, de senki se tudott ellene bizonyítékokat felhozni.

Szombaton este polgári ruhába öltözve távozott a laktanyából. Egyenruháját a század irodájában hagyta, az élelemraktár kulcsát pedig átadta a szakácsnak.

— Én csak hajnalban jövök haza — mondta — és délig aludni szeretnék. Reggel ki kellene adni a raktárból élelmiszereket, mert holnap reggel menázsikiosztás van. Maga csak vegye ki a megfelelő részt, engem pedig hagyjon aludni.

A szakács átvette a raktár kulcsát s nem is gondolta volna, hogy a raktárban nincs semmi. Reggel azután kellemetlen dolgot fedezett fel. Kinyitotta a raktárt, hogy a század számára az élelmicikkeket kivegye. A raktár azonban üres volt. Jelentést tett illetékes helyen, hogy nem tud főzni a legénységnek. Keresték *Kukta* káplárt, akit azonban nem találtak a laktanyában. Csak nehezen tudtak annyi élelmiszert előkeríteni, amennyi vasárnapra elég volt. Délután kiderült, hogy káplár ur *Kukta megszökött* s azért volt üres a raktár, mert a fiú az élelmiszerek bevásárlása miatt rábizott 1000 koronát elsikkasztotta. Valószínűnek tartják, hogy még szombaton este tűnt el, s azért vette föl már akkor civilruháját. A katonai parancsnokság széleskörű nyomozást indított, hogy *Kuktát* elfoghassa.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Egy szövetekezeti titkár bünei. Fővárosi tudósítónk táviratosa: A budapesti büntető-törvényszék vádlatánca három rendbeli uzsoravétség miatt vád alá helyezte *Arányi R. Antalt*, a Hitel- és előlegbank mint szövetekezeti titkárát. A nyomozás megállapítása szerint a szövetekezeti színté hihetetlen módon uzsorázta ki ügyfeleit.

ÁLLAMSEGÉLY
az aradi Filharmónia-Egyesületnek.

Barabás Béla a kultuszminiszternél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 24.

Aradi művész- és társadalmi körökben az utóbbi napokban sokat beszéltek arról, hogy az aradi Filharmónia-Egyesület, ez a nagy kulturális szolgálatot teljesítő társaság anyagi bajokkal küzd és a tagok körében az egyesület feloszlását célzó akció indult meg. Utána jártunk e kalandos híresztelésnek és meggyőződünk róla, hogy a dolog ilyen formájában nem felel meg a valóságnak. Annyi tény, hogy az egyesületnek az idén nagyobb deficitje van, mint az előző években és ezért kormánysegélyt akar igénybe venni, egyben pedig társadalmi uton szeretnék az egyesület anyagi helyzetét megjavítani.

Mindezeket *Mandl Vilmos dr.-től*, az egyesület elnökétől tudjuk, aki az akcióról a következő, nagy figyelmet érdemlő kijelentést tette:

— Köztudomású, hogy az egyesület koncertjei nagy költséggel járnak és minden esztendőben deficittel zártuk le a hangversenyek számláját, mert a közreműködő tagok havi 4 koronás tagsági díjából lehetetlen fedezni az összes kiadásokat. Az idei első koncertünk azonban a tavalyiakat is föltűnő deficittel járt. Ezért elhatároztuk, hogy valamit tesszünk egyesületünk érdekében. Gyűlést tartottunk hát, amelyen elhatároztuk, hogy a kormányhoz fordulunk anyagi támogatásért. Levélben fölkértük *Barabás Bélát*, hogy ismeresse meg *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszterrel és a kultuszminisztérium egyéb tényezőivel egyesületünk husz esztendő működését s hívja fel ránk a minisztérium figyelmét, amely jó volna, ha pénzbeli támogatás alakjában jelentkeznék. Barabástól a napokban kaptunk levelet. Azt írja, hogy eleget tett kívánságunknak, de hogy mi lesz az eredmény, azt előre természetesen nem tudhatjuk. Ettől függetlenül elhatároztuk, hogy Arad Intelligens társadalmához fordulunk támogatásért. A közel napokban gyűjtőlevelet bocsátunk ki, amelyen páriológokat gyűjtünk egyesületünk számára. Azt hisszük, hogy a pártoló tagok tagsági díjjal nagyon sokat lendítenek anyagi helyzetünkön.

Mandl dr. kijelentését mi azzal az értesülésünkkel egészítjük ki, hogy tudomásunk szerint az egyesület 1000 korona évi szubvenciót kér az államtól. Ezt *Barabás* hathatós támogatása révén valószínűleg meg is kapja az egyesület; akkor az aradi Filharmónikus-Egyesület a vidéken az első volna a hasonló zenei társaságok között, amely államsegélyt kap.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Oltáregyesület sorozatos felolvasó osztályait szerdán d. u. 5 órakor kezd meg az ipartestület nagytermében. A műsor a következő: 1. *Glattfelder Gyula dr.* egyet. magántanár: „Az egyház társadalmat átalakító ereje”. 2. *Weichhart Aurora* énektanár: a) *Perolese*: *Ima*. b) *Nevin*: „*Jesu miserere*”. 3. *Farkas Edith*: „A nő a modern társadalomban”. *Weichhart Aurora* énektanár: a) *Glück*: *Ária*. b) *Tosti*: *Ima*. Az énekszámokat zongorán kíséri: *Müttermüllerné Lengyel Ersi*.

A megszüktetett grófkisasszony.

Harnoncourt grófnő szerelme. — A nyomozás eredménye.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 24.

Országszerte feltűnést keltett a múlt hét elején Harnoncourt Mária Lujza grófkisasszony szerelmi regénye. Egy elszegényedett porosz főnemes, *Carlstein von Littenfeld*, aki a torontali nábobnak, Harnoncourt Félix grófnak románéskai kastélyában mint a comtesse nevelője volt alkalmazva, vagy tiz nappal ezelőtt megszüktette a grófkisasszonyt. Mária Lujza comtesse halálosan szerelmes lett a nevelőbe és egy szép este közös elhatározással megszükték a kastélyból.

A széles körben megindított nyomozás az első napokban csak azt tudta megállapítani, hogy a szökevények Nagybecskerekén két, Budapestre szóló első osztályú gyorsvonati jegyet váltottak és Szegeden keresztül a fővárosba, onnan pedig *Trieszbe* utaztak. A nyomozás fonala itt megszakadt és — mint fővárosi tudósítónk jelenti — csak most sikerült újabb adatokat felderíteni.

Megállapították most, hogy a szökevények Trieszbtől óriási kerülővel *Délolaszországba* utaztak, onnan pedig hajón minden valószínűség szerint *Angliába* mentek. A nevelő és a grófnő már három hónappal ezelőtt elhatározta a szökést. Mintegy két hónappal ezelőtt egy budapesti könyvkereskedő cégnél megrendelte a nevelő Európa összes vasutjainak menetrendjét. Ezeket a menetrendeket most megtalálták a nevelő fiókjában; mindegyikből két példányt találtak, csupán a magyarországi, olasz és angol vasutak menetrendjéből volt egy-egy példány. Ebből is arra következtetnek, hogy a szökevények Anglia felé vették útjukat.

A comtesse atyjától, az öreg gróftól havonta ezer korona zsebpénzt kapott, amiből alig költött valamit. A nevelőnek 100 korona fizetése volt és ebből még Berlinben lakó édesatyját is segélyezte. A grófnőnek több ezer koronája volt összegyűjtve és a szökevény pár ezt és az ékszereket vitte magával. A comtessenek kerek 10 millió korona anyai öröksége van, amelyet az árvaszék kezel és amelyet hiánytalanul meg fog kapni.

Harnoncourt Félix gróf különben már beletörődött a történetekbe. Atyai áldását is ráadná a frigyre, csak viszontláthatná leányát. Erre azonban egyelőre semmi valószínűség sincs.

HIREK.

Összedől egy iskola.

— Sok halálos sebesült. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 24.

Megdöbentő és vérfagyasztó katasztrófa híre érkezik *Dorozsmáról*: összedől egy iskola éppen akkor, amikor tul volt zsufolva gyermekekkel. Két kis leánykát haldokolva huztak ki a törmelékek alól, tizenöt gyermek pedig súlyosan megsebesült.

Eszkendők óta aggályos volt, hogy a 10-zoga iskolaépület nem fog-e összedülni. A dorozsmai szülők folyamodtak fűhöz-fá-

hoz, a rendőrséghez, a közigazgatási hatóságokhoz, sőt a váci püspökhöz is s az utóbbtól különös válasz érkezett: a püspök szívesen kieszközli az új iskola építését, ha „katolikus iskolát is építenek.” Tavaly már annyira korhadt volt a régi iskola, hogy az idejéig elején alá kellett gerendázni. Három nap előtt *Sztrahay* Sándor rendőrfogalmazó sürgősen jelentette *Scossa* Dzsó tanfelügyelőnek, majd az államépítészeti hivatalnak, hogy haladéktalanul zárassa be az iskolát, mert életveszélyes benne a tanítás. A hatóságok azzal válaszoltak az előterjesztésre, hogy utalva a népiskolai törvényre, kényszerítették a szülőket gyermekeik iskoláztatására, a tanítókat pedig, akik tanítványaik testi épségét féltették, szigorú megrovásban részesítették. Ezzel ki is mondták a dorozsmai katasztrófa áldozatainak halálos ítéletét.

A katasztrófa voltaképpen az elsőemeleti tanteremben történt, ahol az elsőosztályú tanulók, hat-hét éves fiúcskák és leányok tanulták az ábécét. Az iskolát kilencszáz gyermek látogatta, a tulzsufolt első osztályban ötven gyermek szorongott. A kötörmelék valamennyit eltemette; de nagyobb részüket szerencsésen kiásták a romok közül. Két leánykát: *Nagy* Erzsikét és *Oláh* Erzsit haldokolva szállították a kórházba. Tizenöt gyermek állapota igen súlyos; eszméletlenül, lázbetegen fekszenek szülőik lakásán s ezideig nem tértek magukhoz.

A dorozsmai állapotokat jellemzi, hogy a katasztrófa áldozatait nem részesítették kellő ápolásban, mert a községben és környékén csak egy orvos van: *Nagy Miklós* dr., aki estig sem látogathatta meg valamennyi sebesültet. Dorozsmán nagy a gyász, leirhatatlan az elkeseredés és felháborodás.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 25-én az időjárás: havazás, később szelles, hideg.

— A király és a trónörökös. *Berlinből* jelentik, hogy a „*Tageblatt*” értesítése szerint *I. Ferenc József* december 2-án, a császári jubileum napján, külön elhatározásával bővíteni fogja *Ferenc Ferdinánd* trónörökös jogkörét úgy, hogy a trónörökös bizonyos tekintetekben részt venne a kormányzásban. E hirre vonatkozólag *Bécsből* udvari körökből azt jelentik, hogy semmi ilyen változásról vagy tervről nem tudnak, sőt abból, hogy ilyenre előkészület sem történt, arra következtetnek, hogy már régebben is felmerült, de mindannyiszor megcáfolt hirrel van dolguk.

— Eszperanto-mozgalom Aradon. Az eszperantisták drezdai IV. egyetemes kongresszusán elért komoly sikerek hazánkban is annyira felkeltették a nyelv iránt az érdeklődést, hogy már vidéki városaink jó nagy részében is lehet találni eszperantistákat. Folyó hó 17-én *Temesváron* *Schule* István, a népakadémia keretében tartott előadást az eszperanto világnyelvről, Aradon *Ábrai* Lajos vezetésével az aradvárosi felső kereskedelmi iskola internátusában nyílt meg az eszperanto-kursus. Poprádon a polgármester szerkesztésében megjelenő „*Tátravidék*” című ujság két számában foglalkozott az eszperanto nyelvel, mint világnyelvvel, aminek eredményeként most már *Kevács* István ottani polgármester társaságában többen megkezdték a nyelv tanulását.

— *Lengyel* Zoltán és a sürgősség. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Nagy feltűnést keltett ma a képviselőházban, hogy *Lengyel* Zoltán is aláírta a délutáni üléseket kérő sürgősségi indítványt. Meg is kérdezték e miatt *Lengyelt*, aki ezeket mondta:

— Valóban aláírtam a költségvetésre vonatkozó indítványt, mert a házszabályok tárgyalásánál is az volt az álláspontom, hogy a költségvetés tárgyalásának gyorsítására szükség van. Az Ausztriával közös vonatkozású ügyekben azonban ellenzek minden sürgősséget.

— Magyar tüzérfőhadnagyból — montenegról őrnagy. *Budapestről* írják: Az ujságolvasó község emlékezik *Kronfeld* Lajos tüzérfőhadnagyról, akinek az ügyel tiz évvel ezelőtt okoztak nagy feltűnést országszerte. A főhadnagyt elegáns ur mivoltáról és költségeiről emlegették. Egyszerű garson-lakása volt ugyan, de az ő világa nem is az otthon, hanem a mulatóhelyek, kávéházak és klubok világa volt. Azonkívül szenvedélyes sportiféria volt, aki mindenféle olyan sportnak hódolt, amelynek alapját a nyereség és veszteség képezte. *Kronfeld* főhadnagy azonban nem sokáig bírta a passzálóval járó költségeket és egy szép napon, 1899. január 14-én hiteltelül nagy bosszúságára elhagyta Budapestet és elűnt. Annakidején sokat beszéltek arról, hogy Amerikába ment, majd azt híresztelték, hogy a francia idegen légió szolgálatába állott. *Kronfeld* már majdnem elfelejtették. Most azonban megint szárnyára vessi a hír, abból az alkalomból, hogy *Kronfeld* egy anklisszet írt egy Magyarországon élő régi barátjához. A levél *Cetinjéből* van keletve és az aláírás alatt ez a szó szerénykedik: őrnagy.

— Közös tengerészeti minisztérium. *Pólából* jelenti a „*Piccolo*”: Biztos forrásból híre jár, hogy Ausztria-Magyarországon tengerészeti minisztériumot szerveznek. Az új minisztériumot a legrövidebb idő alatt életbeléptetik, amivel egyidejűleg a hadügyminisztérium tengerészeti osztályát megszüntetik. A pólai kikötő parancsnokság helyébe tengerészeti parancsnokság lép, melynek élén *Jedina* ellentengernagy fog állani. A pólai erődpárancsnokságot elváltatják a kikötő parancsnokságtól és élére egy altábornagyot vagy táborsernagyot állítanak.

— *Tisza* István és a vasuti portás. *Nagyváradról* írják: *Tisza* István gróf a Nagyszalonta felől érkező motoros vonaton déli tizenkét órakor nagyszalontai gazdák társaságában Nagyváradra érkezett. *Tisza* István, aki nejevel együtt utazott a vonaton, kedélyesen elbeszélgetett a gazdákkal. A váradi pályaudvaron elbucszott a gazdától és a váróterem felé indult. A váróterem ajtajánál a portás nem engedte be.

— Már miért nem mehetnék be? — kérdezte *Tisza* István. — Hiszen tovább utazom. — Ha tovább utazik az ur, menjen ki a „*Kliment*” oldalra, kerülje meg az állomást és úgy jöjjön a váróterembe.

Tisza erre azt kérdezte, hogy hol az állomásfőnök. A portás azt felelte:

— Nem tudom. Ha úgy tetszik, panaszoljon be az ur.

Tisza az állomásfőnöki irodába ment, ahol azonban nem találta meg a főnököt. Egre a főnök helyettesét kereste. Azt sem találta. Végre egy hivatalnokot szólított meg és megkérdezte tőle, hogy ki van voltaképpen szolgálatban, ha déli tizenkét órakor sem a főnök, sem a főnökhelyettes nincs itt. A tisztviselő

habegni kezdett. Tisza gróf erre a panaszkönyvet kérte, amelyet a tisztviselő át is adott neki, de kérte, hogy ne írjon be panaszt.

— De belírom, — mondta Tisza — mert úgy látom, hogy az alkalmazottak itt baszkodnak az utazóközönséggel szemben, nyilván azért, mert a kivatalos személyzet nincs szolgálati helyén.

Be is írta az esetet a panaszkönyvbe. A tisztviselő pedig hűledezve nézte az aláírást: „Tisza István gróf.”

— Jóváhagyott kölcsön. A belügyminiszter ma érkezett leiratában tudatja a város közönségével, hogy a polgári iskola építésére felveendő 404 ezer koronás kölcsön ügyében hozott közgyűlési határozatot jóváhagyja.

— Üzletátadás. A Forrai-utcában levő Láng-féle vendéglő a mai nappal gazdát cserélt. A Láng Testvérek cég ugyanis átadta üzletét Kánya aradi vendéglősnak, akinek a színház épületben van jóhírű kedvelt vendéglője.

— Rudnyánszky Gyula szabadlában. Egy newyorki távirat jelenti, hogy Rudnyánszky Gyulát négy napi fogvatartás után a bevándorlási bizottság szabadon bocsátotta, mert az ellene emelt vádakban nem látott okot további eljárásra.

— Halálozás. Décsey József békéscebal kereskedő, akinek hosszú időn át virágzó fűszer-nagykereskedése volt, tegnap hetvenhat éves korában meghalt. Az elhunytat Aradon is jól ismerték s ifjabb korában ő alapította Arad egyik kereskedő egyesületét, az azóta megszűnt Aradi kereskedő ifjak közművelődési körét.

— Ongyilkossági kísérlet a szigorlat miatt. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Kuhinka* Adám jogászigorló ma délután egy fővárosi szállodában öngyilkos kísérletet követett el. Revolverrel a fejébe lőtt, a golyó azonban nem okozott halálos sebet. Tettét azal indokolja meg, hogy félt a szigorlatól, melyet most készült letenni. Egy szanatóriumban ápolják.

— Újabb vasúti karambol. Szabadkáról jelentik: Ma hajnalban Kliszállás állomáson a Budapestről jövő 948 számú tehervonat bele-szaladt a 954 számú tehervonatba. Az összeütközés következtében az összes kocsi megrongálódott és a vonaton levő állatok nagyrésze elpusztult. Embereikben nem volt kár. Az összeütközés oka: hibás váltóállás.

— Kasszafurók Temes megyében. Lippáról jelentik: Máslak szomszédos községben az éjjel betörték a községi takarékpénztár és hitel-szövetkezet épületébe és a Wertheim-szekerényt több helyen megfúrták. De mielőtt kirabolhatták volna, a mulatságból hazatérő legények meghallották a rajt és megsavarták a munkájukban, kik furócsaközöket a helyszínen hagyva elmenekültek. A csendőrség keresi a tetteseket.

— Ruhakiosztás. Az aradi iax. jótékony nő egyesület ma délután 5 órakor választmányi ülést tartott, melynek során kiosztott az elemi iskola szegény leánytanulói között 60 gyermeknek teljes ruházatot. Az ünnepélyt *Vágölygyi Lajos dr. rabbi* megkapó, szép beszéddel nyitotta meg, köszönetet mondva az egyesületnek nagyszabású jótékonyágáért, mire a nővendékek nevében Fischer Mariska IV. oszt. tanuló kedves kis beszédben válaszolt meleg hála-lájkulással. Ezután összeült a választmány s számos jótékonyági tagnak, sok segélykérvénynek elintézése után az elnökön azon indítványt tette, hogy a közegyesület ez évben valamelyes formában (még nincs meghatározva: hogyan) estélyt rendezzen. A választmány az előterjesztéshez nagy örömmel járult és meg-

bizta az elnökséget, hogy ilyen értelemben a kellő lépéseket tegye meg. A népkönyha bizottságba beválasztották *Abalász Zsigmondné, Fenyves Terka, Hajós Árpádné, Malrovits Emilné, Schreyer Viktonné, Deutsch Arthurné, Ransburg Sándorné, dr. Székely Inlgóné, dr. Löwinger Miksáné, dr. Vágölygyi Lajosné, Weisz Márkusné. Ezzel az ülés berekesztetett.*

— Óriási petroleumégés. Szombaton kigyulladt a Galiciában levő Znicieniben egy petroleumtartály. A tüzet csak délután tudták eloltani, de már akkor a hatalmas naftatartály és öt kisebb nyersolaj-rezervoir fölobbant. A vasúti sínek mentén kigyulladt 8000 hordó petroleum, amelyek elszállításra vártak s alig néhány százat sikerült megmenteni. Hat épület teljesen leégett. A kár megközelíti az egy millió koronát.

— Betörő gimnázisták. Szamosújvárról táviratozzák: A szamosújvári gimnáziumnak két növendéke: *Hirsch Zoltán* hetedik és *Babos Károly* nyolcadik gimnázisták tegnap éjjel álkulcsossal behatoltak a gimnázium épületébe és feltörve az igazgatói szoba ajtaját, bementek oda. A betörést az éjjeli őr vette észre, aki értesítette a rendőrséget, amely letartóztatta a két diákot. Ezek azt vallották, hogy azért törték be az igazgatói szobájába, hogy az ott levő iskolai dolgozatokat kifajtsák. Egy másik verzió szerint egy gimnáziumi pacsétet és néhány bizonyítvány-piackettét akartak kézhez kapartani, hogy saját részükre bizonyítványt hamisítsanak.

— Jótékonyág. *Szilcs F. Vilmos* és neje a néhai övegy *Dávid Jakabné* ravatalára szent koszorú megvalósására 10 koronát adományoztak az Aradi Kereskedők Köre Erzsébet segítő alapja javára, amelyet köszönettel nyugtat: *Tedeschi Viktor* elnök.

— Vörheny járvány a vidéken. Kurágótán az utóbbi hetekben a vörheny lépett fel járványszerűen. *Krébesz Gyula* állami tanító családjában két és fél éves kis fia, *Andorka* már a járvány áldozatává lett. A másik gyermeke is súlyosan beteg. Általános a részvét a család iránt és retteg a falu népe a súlyos lefolyású fertőző betegségtől.

— A szerzetes perújítása. Versecről jelentik: *Markovics Miklós* szerzetes évekkal ezelőtt a szerzetesrendből kiközösítették, mert egyházi felettes hatóságának nem engedelmességet. *Markovics* ekkor Budapestre költözött és hírispírói működést folytatott. Most, hogy az új patriárka választása után új era van a szerb egyházi életben, *Markovics* perújítást eszközölt ki. A szerb egyházi szentszék megsemmisítette a három évvel ezelőtt hozott kiközösítési ítéletet és így *Markovics* újra szerzetes és a jövő év elején ismét kolostorba vonul.

— Magánvizsgálatok. Az újszentannai állami polgári fiúiskola igazgatósága közöli teszi, hogy a magánvizsgálatok i. évi december 21-én és a következő napokon vannak. A kérvények beadásának határideje december hó elseje.

— Eltűnt tiszt szolga. *Czeck Kolbert* báró, az aradi honvédbusszar osztály parancsnoka feljelentést tett a rendőrségen, mert tiszt szolgája, *Nagy László*, tegnap délelőtt 9 órakor a laktanyából eltávozott és nyomtalanul eltűnt.

— Betörés. Az aradi tornaegyesület csónak-házába ma éjjel ismeretlen tettesek betörték. Az ajtó felfeszítése után a helyiségben lévő szekrényt törték fel s abból huszonnégy korona értékű ruháneműt vittek el.

— Szabó-féle pármal ibolya-zappa a szappanok ideálja. Rendkívül kellemes, lágy hab-sása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egytől külföldi szappan sem versenyezhet vele. Készíti: *Szabó Béla* pipere-

szappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszertáron s jobb divat-áru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weisz drogériájában. 9121

— Likőr aromák kitűnő likőrök előállítására; — háallag — Vojtek és Weisznál. 191

TARKASÁGOK.

(A matróna.) Egyik közeli város napilapjában riport jelent meg egy öreg asszony tragikus körülmények között történt haláláról. Másnap beállított a lap szerkesztőségébe egy urhölgy és haragos hangon fordult a szerkesztőhöz:

— Hogy merték, kérem az én édes anyámról azt írni, hogy „öreg matróna.”

— Micsoda sértést talál abban Ön? — kérdezte a szerkesztő. Hiszen úgy tudjuk, kilencvenhárom éves volt az édes anyja?!

— Az igaz — szólt még mindig haragosan az urnó, — hogy 93 éves volt, de tisztességes, derék asszony volt és nem olyan — *matróna!* . . .

Magyarítani próbálták az asszonynak, hogy a matróna név legkevésebbé sértő megnevezés. Az urnó azonban nem engedett:

— Nevezzék meg kérem a cikk szerzőjét. En „sajtóügyi pört” akarok ellene indítani.

— A szerzőt nem nevezzük meg — jelentette ki a szerkesztő.

— Az asszony dühösen csapta be az ajtót és ezt mormogta:

— No, akkor majd megtudom én azt a — *bejelentő hivatalban.*

(Megy a gőzös...) A vasúti katasztrófák kor szakát éljük. Persze a szerencsétlenségek közepette is akadnak olyanok, akik tréfákkal vigasztalják magukat, meg embertársaikat. Ezt az alábbi jelenet is bizonyítja, amely az aradi vasúti állomáson történt. Várják a budapesti gyorsvonatot.

— Ejnye, de soká jön, — mondja az egyik utas.

— Azért majd csak odaér az Brassóba a rondes időben.

— Hát ez a gyorsvonat Brassóba megy? Tudakolja egy hallgató.

— Az nem egészen bizonyos.

— Hát hova mehet még ez a gyorsvonat?

— Esetleg valamelyik — *személyvonatra.*

(Lump teória.) Jelenet a kávéházban egy lump és egy szolid ifju között.

— Én az utóbbi időben nagyon gyöngén érzem magam, — mondja a szolid ifju, pedig igazán szolidan éltek. Allandóan este kilenckor fekszem le.

Es felel a lump:

— Én meg pompásan érzem magam. Pedig szavamra mondom, hogy három napon egy falatot se ettem, éjjel pedig egy órát se aludtam.

— Es mégis jól érzi magát?

— Kitűnően.

— Hogy lehet az? Hogyan bírta ki ezt három napig?

— Ugy, hogy nappal aludtam és éjjel mindig kitűnően ettem.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sepsiszentgyörgy. Valóban nagy kár, hogy előbb nem tudtunk az olaszországi utleírásról, akkor a „Tengeren” helyett azt közöltük volna a nap-tárban Most már elkéstünk. Különbösen küldje be: Köszönettel fogadjuk.

Amatőröknek. Felkérjük mindazok amatőr fényképezőket, akiknek valamely aktuális eseményről sikerült felvételeik vannak, szíveskedjenek azokat szerkesztőségünkbe beküldeni, az Aradi Közlöny képes nagy naptárában való reprodukálás céljából.

A karesu nők divatja.

Akik felületesen nézik a mostani divatot, azt hihetnek, hogy az egyenesen csak a karesu hölgyek területére van szabva. Pedig nem úgy van. Nagyon alkalmas ez a divat kövérebb természetűeknek is, csak értsenek hozzá, hogy egy kicsit a magok alakjához idomítsák.

A legelső feltétele ennek, hogy alul, a térd magasságában a szoknya még elég bő legyen és ne legyen rövid. A magas, karesu termetre is jobban illik a hosszú ruha, de kisebb és kövérebb hölgy, ha teheti, sohase viseljen rövid ruhát. Ez szélesíti és kisebbíti a termetét.

Egyébként a princesse-szabás kedvez a teltebb formáknak, különösen ha nem tulságosan testhez álló. Es milyen elegáns a szép princesse-ruha. A szép vonalak, a lágyan leomló redők, melyeket nem tör meg a derék szabása, milyen tetszetősek a szemnek. Elhíhetik azok, akik minden új divat miatt el vannak keseredve, hogy mindeniket lehet széppé tenni, csak tudjunk őrizkedni a tulszásaitól.

Am azok, akik sietve kaptak a nagy kalapon, alig hogy az a látóhatáron megjelent, most szomorúan észlelhetik, hogy „alig virradt, már is alkonyul...” Alig lett divattá, már is tűnőben a esilagzata és helyébe jön a kecses, csinos kis — sőt ha hihetünk a divat központjából, a Párisból érkező híreknek, hát mire ide ér hozzánk, lesz belőle a — legkisebb kalap.

Különösen a szörme kucsma nagyon divatos erre a tételre, akár lengyel, akár orosz formában és mi a magunkét egyszerűen a magyar díszkucsma alakjára formálhatjuk kécsaggal és boglással. Igaz, hogy a kucsmahoz nem való a sok vendégtűrt, de hát talán annál nagyobb örömmel üdvözölhetjük. A fodrászok pedig tegyék el azt a sok izléstelenséget, melyivel Budapest hölgyeit elhalmosták, a nekik jobb időkre.

A zainórdísz továbbra is tartja magát, sőt talán most van igazán virágjában. De szép is nagyon, mert egyszerű — hiszen teljesen a ruha színének megfelelően alkalmazzák — és nagyon elegáns. Akár selyemből, akár bársonyból vagy lenge áttetsző anyagból készül a ruha, mindenik zainórozott — többnyire görög minták, keskeny zsinórral kivarrrva.

Az estélyi ruhák rendkívül díszesek az idén. Talán ellensúlyozásául a nagyon egyszerű nappali ruháknak. Pedig hát nincs itt mit ellensúlyozni, mert ezek az „egyszerű” ruhák nagyon drágák. A formájuk nem csak a kitűnő, elsőrendű szabást igénylik, hanem a lágy, finom szövetet is. Mindent pedig a szabók eszelik ki a magok hasznára s a férfiak és apák csekély gyönyörűségére.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, november 24.

A tulong-tul sok csapadékot a szántóföld megelégtelte és üdös lenne, ha ezután enyhe, száraz időt kapna.

A gabonaüzlet alspirányszata szállárd, az időjárásat a mezőgazdasági állapotra kedvezőtlennek tartják.

A mai piacon elkelt:

600 mm. bura 13.10—13.20
300 mm. tengeri 6.20—6.30
— mm. rozs 9.00—
— mm. zab 7.20—

— mm. árpa 7.50—
A gabonafurak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 24.

Amerika 1/2-el olcsóbb. 7 ezer mm. 5 Millérel olcsóbb.

As áruk 50 kőnként számítva:

	Déli szériát	2 éral szériát
Bura Aprilára	12.97—13.—	12.99—13.—
Tengeri májusra	7.47—7.58	7.57—7.58
Rosé Aprilára	11.61—11.02	10.99—11.—
Zab Aprilára	8.63—8.89	8.68—8.60
Bura 1909. októberre 11.32—11.83		11.34—11.36

Zárul 5 órákor:

Csitrák hitelrészvény	624—
Magyar hitelrészvény	728 50
Városi villamos vasút részvény	260.—

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi november hó 25-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

„Saranana”

berlini nagy ballet-társaság vendégjátéka.

Fellépnek:

Perella Hiza, Csigler Kamilla, Hračovszki Nina, Léta Ernesztina, Kpátha Hiza, Robitsek Róza, Khekek Berta, Petroszki Tóni, Petrarka Mária, Kütner Paula.

Műsor I. rész:

Lovas négyes. Spanyol köpenytánc. Cigány tánc. Villaay csillag tánc.

Műsor II. rész:

Tándér keringő. Gavotte szülő. Nagy balletkar. Új hangjáték.

E Z Z E L:

Virraszt a szerelem.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Piers és Caillavet. Fordította: Adorján Andor.

S Z E M É L Y E K:

De Juvigny Pollinuszó. Vernet Adólf Szendrey M.
Jacqueline H. Harmath J. Merlin abbé Várnay Jenő.
Carteret Ditrói Mór. Juvigny Mártonfy R.
Lucienne Novák Irén. Rose Benkóné.
Bernier Sophie Zalay Margit. St. Hermine Lászy Etel.

Kandata este 7 és fél órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Boró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Nagy autómobilverseny.

Szenzációs sportjelenység.

Műsor 1908. november hó 25-én szerdán:

1. A repülő ember. Bohózat. — 2. A nagybácsi végrendelete. Életrajz. — 3. Alom egy elátkozott kastélyban. Fantasztikus. — 4. Betűző csapat. Kacagató. — 5. A birkozó felesége. Dráma. — 6. Az új kalap. Kacagató. — 7. Aranytojást tojó tyúk. Saines. Látványosság. — 8. A szegény árva. Életrajz. — 9. Izgató nászut. Humoros. — 10. Nagy autómobil verseny. Szenzációs sportkép.

Előadások: Este 5 órától 11 óráig.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

NYILTTEL

Amidőn Aradról eltávoztunk, nem mulasztottuk el köszönetet mondani a közönségnek, hogy éltérünk látogatásával megismerhettük és bennünket illeti vállalkozásunkban támogatni szives volt. Köszönettel, hogy Kánya Géza urat, aki a vendégül továbbra vezetni fogja, jóindulatával kitüntetni kegyes legyen.

Arad, 1908. november hó 24.

Láng Testvérek.

Tisztelettel bejelentem, hogy Láng Testvérek uraktól a Forray-utca és Szabadság tér sarkán lévő éltérmet a mai napon átvettük. Ami dőn est a közönség szives tudomására hozom, kérem, hogy üzleti vállalkozásomban engem jóindulattal támogatni kegyes legyen.

Kánya Géza.

A fütési idény alkalmasából ajánlunk:

Porosz Salon Kőszent,
Porosz Dió Pirszenet,
Porosz Légszesz Koks,
Zsilvölgyi Salon Kőszent.
Vasaláshoz darabos Bükkfaszenet

Ugy faszen, mint összes Kőszent és Koks fajok Boros Béni-tér 2. sz. szentelepünkön rostálva, kő és pormentesen kezeltetnek. — Szállítványainkat pontosan mérve, plombázott zsákokban teljesítjük és csakis elősmert legjobb elsőrendű minőséget szállítunk. Házhoz szállítást saját kocsijainkkal eszközöljük. 3581

Szives megkereséseket Telefon sz. 139. vagy Andrassy-ter 14. sz. üzletünkben kérünk.

Uj! Tüzgyújtás papir és lágyfa nélkül „Lapidim” tüzalágyujtóval, 2 nagyságban, 1 csomag 10 drb. 20 és 30 fill. Uj!

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése
Arad, Andrassy-ter 14. szám.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.)

Mindeddig felülmúlhatatlan!

A Maager W.-féle valódi tisztított

Csukamájolaj

(hatóságilag védett márkában.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér . . . . . 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs. 3276

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legjobb gyógyszerárban és drogueriarban

Főlerakat és szétküldés Auszria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Arad-on kapható Gutori Földes Kelemennél.

Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron
eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUEVELY.**Szives tudomásul!**

Van szerencsém a t. közönség és összes fizetőseim szives tudomására hozni, hogy harminc év óta fennálló, kitűnő jó hírnévnek örvendő

férfi-ruha üzletünket

megboldogult férjem, Inokai Tóth Lajos elhalálása után is fenn tartom és azt tovább fejleszteni töreksem.

Minden igyekezetem odairányul, hogy a legelsőrendű magyar, francia angol posztógyárakkal a régi összeköttetésünket fenn tartom, miáltal ama kellemes helyzetben vagyok, hogy a legdivatosabb férfi ruhákat, szalon öltönyöket mértékszerűen megrendelésre a lehető legolcsóbb áron, felelősségre 24 órán belül elkészíthetnek.

Férfi ruha üzletem a legkitűnőbb szabázzsal rendelkezik. 8621

A t. közönség régi bizalmát és szives pártfogását tisztelettel kéri

Özy. Inokai Tóth Lajosné

Andrássy-tér Neuman-palota.

502—1908. sz.

Árverési hirdetmény.

A törvényhatósági bizottság 27651/681—1908. sz. határozata alapján Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező, kurtics községben levő 9¹⁴⁷⁶/₁₆₀₀ hold szántóföld örök áron való eladása iránt folyó év november hó 30-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár katasztrális hordanként 2000 korona.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban a városi pénztárban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a 104. számú szobában az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1908. évi november hó 15-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

914—1908. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908. évi 8985. és 8986. számú végzése következtében Dr. Vadász Armand ügyvéd által képviselt Aradi hitelbank és takarékpénztár 880 kor. és 506 kor. s jár. erejéig 1908. évi június hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 728 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: különféle bolti áru, butorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1908. évi V. 290. sz. végzése folytán 880 kor. és 506 kor. tőkekövetelés, ennek végzése szerinti kamatai, és eddig összesen 215 korona 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Nadabon leendő megtartására 1908. évi december hó 7 ik napjának d. u. 2 óra-ja határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kisjenő, 1908. évi november hó 21. napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó.

3618

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAI-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én szerdán megkezdte üzemét.

Hivatalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-foglalt és egyéb művegezesek, modern kirakat berendezések, edzett üvegtáblák, velencei tükrök stb. gyors és jutányos elkészítését. Régi tükrök új fonszorozása mérsékelt árak mellett.

3341

5704—1908. bjh.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382/223—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott, a „cselédmenedékház” létesítéséről, a nő cselédek jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év, tehát a folyó 1908. végével is „cselédjutalom” címén 400 koronát tevő 3 díj, és pedig I. 200 kor., II. 100 kor., III. 100 kor. lesz az arra érdemes cselédek részére kiadandó.

Ezen jutalomdíjak elnyerése iránt pályázhatnak 18 életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nő cselédek, kik kizárólag vagy főleg a házbeli vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad szab. kir. város törvényhatósági területén egy helyen és egy folytában legkevesebb 3 éven át gazdájuk megelégedésére szolgálnak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cselédbeiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díj fizetését elrendelő szabályrendelet életbelépte előtti, vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba s azóta változatlanul mindig egy helyen szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazását megelőző szolgálati ideje be nem számítható. A szolgálati idő tartamába beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálatban töltött el, a mely szolgálat a cseléd tartó elhalálása miatt szűnt meg. A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik; elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik: 1. egy helyen leghuzamosabb ideig szolgáltak, 2. egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgálnak. — Jutalomdíj elnyerése végett minden év december első napjától 15 napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy a gazda szonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyve és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni ahol ez iránt való kérélmé jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kivált okmányok mellékleteivel kérélmét írásban is benyújthatja. Későn és időelőtt beérkezett kérvények visszautasítottat fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázók hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1908. évi november hó 17-én.

Sarló,

közpálybíró.

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ara egy üvegnak 70 fillér.

Ideális, legjobb,

legtartósabb

amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

241

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismeretség híján

háztartásra,
nevelésre,
hisztvesztésre,
könyvelésre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
krucsiára,
csellósra,
keresztésre.

kulcsára,
gardasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

eladni kíván

utort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
jabonát,

fizetést,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

AKI

hirdetéseket vétel vagy bérbevételek eseté-
lából keresel;

AKI

valamely állást betölténi kíván: legbizto-
sabbra ér csélt, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetésai

rovatait használja.

Sertésvágástól

eredő disznóhus aprólék és hár-
kapható Meisztrovits Jánosnál.

Keresek

kifogástalan, tiszta állapotban, tel-
jes Pallas Lexikont. Ajánlatokat
közvetlen kér Moravetz Testvérek
könyvkereskedése Temesvár. 3615

Két szobából álló

butorozott garszon utcai lakás azon-
nal kiadó. Ötvös-u. 16. 3617

Keresek

egy ügyes segédet vegyeskereske-
désembe december elsejei belépés-
re. Brandeiss Henrik, Simánd. 3599

Legjobb francia divatlap

a „La Toilette Moderne“. Ára szá-
monként 1 kor. 20 fill. Kapható
Ingusz I. és Fia könyvkereskedésé-
ben Arad, Weitzer János-u. 201

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket
legmagasabb áron. 80,000 köte-
tes kölesönkönyvtár és zenemű-
kölcsonzó intézet. Telefon 885. sz.
Kerpel Izó könyv- és papirkeres-
kedése, Aradon. Ugyanott tanuló
felvétetik. 3181

Szellő özpár

bak és suta, 1 $\frac{1}{2}$ évesek, eladó.
Megkereséseket „Vadaskert“ alatt
a kiadóhivatal továbbítja. 3428

Ügyes segéd,

ki a fűszer, vas- és rövidáru szak-
mában jártas, vidéki üzletbe fel-
vétetik. Ajánlatokat fizetési igény
megjelölésével, „Ügyes“ jelige alatt
a kiadóhivatal továbbítja. 3596

Értesítem a n. é. közönséget, hogy
kapunk mindenféle fajta halat, és pedig 1
kg. 35 krajcárért felül, továbbá értesít-
tem, hogy berendeztem üzletem nagyon
finom petróleummal, 12 krajcár 1 liter,
azonkívül alággyújtó, a mivel nagyon ha-
mar lehet tüzet gyújtani, 5 krajcár-
ért és 10 krajcárért kapható. Továbbá min-
den nap kóser friss tormás virstli és kó-
ser főlvágott, fűszer és tűzifa kapható.
Minden vevőnek a tőlem vásárolt tárgya-
kat szívesen hazaszállítom. — Becses gar-
t-fogást kérve, tisztelettel 2574

Bregler J. Arad,

Szabadság-tér 4. sz., 13 vértanu
szoborral szemben. — Arad és megyei te-
lefon szám 615. — Szombaton nappal
zárva, este nyitva.

Kész butor eladás!

Ajánlom a n. é. közönségnek
kittünő minőségű, modern

butoraimat

és olyanok készítésére jutányos ár
mellet vállalkozom. 3610

Varga József,

asztalos mester
Arad, Kápolna-u. 6. b.

DIAMANT FERENC

villanyvilágítás, telefon és csengő berendezés
Arad, Atzél Péter-utca 2.
(a színház főbejáratával szemben, Bohus-udvar)
Telefon-szám 696.

Gáz- és villanylámpák,
csillárok, legjobb minőségű
gáz, villany, benoid
izzóttestek, izzólámpaszemek,
rechaudok acetylen égők, üveg-
felszerelések: hengerek, ernyők,
tulipán és gyöngyök, szerelési
anyagok legolcsóbb árakban és
kivitelben. 3436

20 évig voltam

cukorbeteg!

Véletlenül jutottam egy kittünő szerhez,
mely engem 6-hét alatt teljesen
kigyógyított. Most én olyan egésze-
sége vagyok, mint azelőtt. Saját
tapasztalataimból ismerem a borzasztó beteg-
ség terjedését és elhárítottam magamat,
mindenki számára segíteni, akik drága pén-
züket eddig haszontalan kurára pazarolták.
Biztos eredmény! Teljes gyógy-
lás 6 hét alatt! Emlékező levelek
százezrek! A legidültebb betegség is
gyógyítható: Ja. Mannfeld, Berlin, S.
W. Fürbringerstrasse 18. — Magyar
levelezés. 3492

Veszünk

nagyobb mennyiségben első osztályu,
szokvány minőségű, sima Riparia Por-
tális és Rupestris Monticola

alanyvesszőt,

valamint ily alanyokra oltott első osz-
tályu, szokványminőségű 3616

gyökeres fásoltványt

mindenféle fajban.

Ajánlatok az ár és szállítási feltéte-
lek megjelölésével „Szőlövessző“ jelige
alatt e lap kiadóhivatalába küldendők.

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

3497

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték
stb. címeiken a feleknek felesleges többköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzálog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomtatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.